

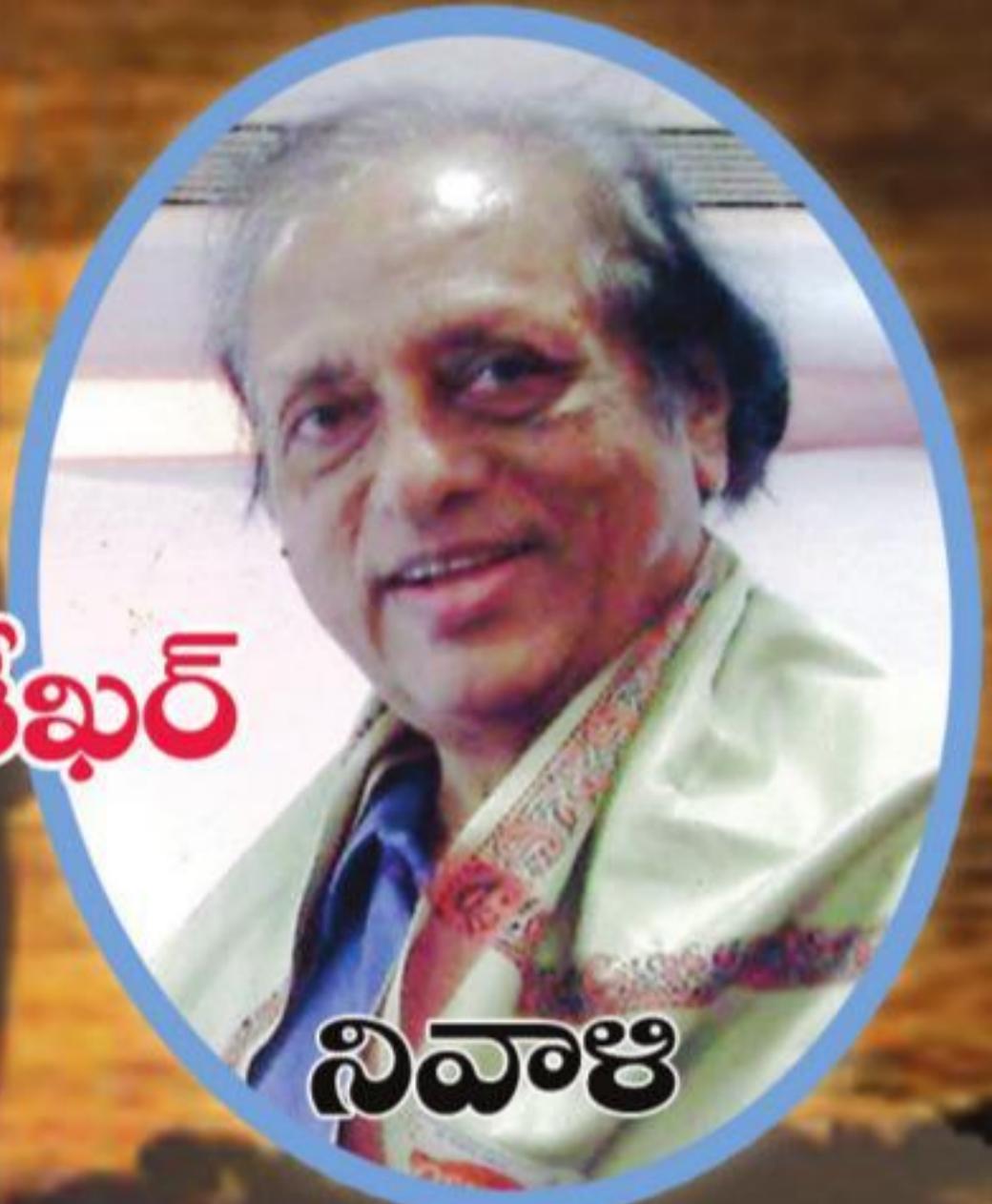
నవతెలంగాణ

20 జూన్ 2021

నాన్కు జీజీలు...!!

బాలీషండలో
యాక్టర్, డైరెక్టర్ మన చంద్రశేఖర్

నివాచ

ఆకాశం పులుముకునే రంగులని,
నదులు నడిచే నడకలని,
జలపాతాలు చేసే నాట్యాలని,
దూదిలాంటి ఉదయపు పొగమంచుని
చూసిన ప్రతిసాలి నా కెమ్మేరాకి
పని చెప్పుకుండా ఉండలేను.
ప్రకృతిలో ప్రతీభ అందమైనదే... మనకు
కావాల్సిందల్లా ఆ అందాన్ని
చూడటానికి కావాల్సిన
అందమైన హృదయం...!!

- భరత్ సింహ
9676563278

దైర్ఘం (కథ) :

మదగాని విజయలక్ష్మి

5

బాలీవుడ్లో యూక్టర్,
డైరెక్టర్ మన చంద్రశేఖర్
(నివాళి) : హెచ్.రమేష్

బాబు 11

ఒక స్త్రీ

జీవితంలోని

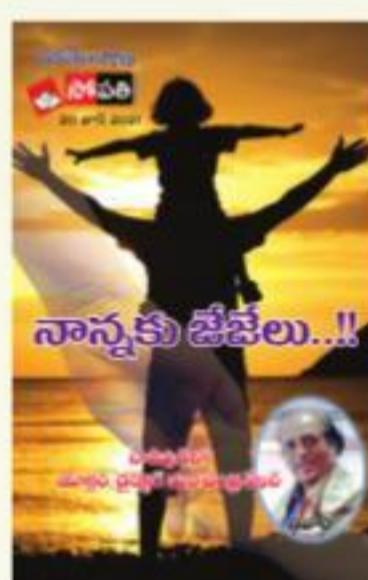

విషాదం

'జోనకి' (ఆమె)

సినిమా మ్యాజి : హి.జోతి

14, 15

నాస్తికు

జీజేలు..!

(కవర్సణారి) :

కవిన ఆలూరి

17

నెమలీక

20

చౌరస్తూ

23

రుద్రేణు

24

సమీక్ష (నైవేద్యం) 25

ఈ వారం కవిత్వం

(సీడలాంటి నాన్నః

మన జీవన నాడి

నాన్న

26

వెంటాడే వాక్యాలు

వాన

అంతరంగం

Rain rain go away అని ఎల్సేజీ యూకేజీ పిల్లలకు కాన్యోంట్లలో నేర్చిస్తున్నారిపుడు. అంటే ఓ వర్షమా వెళ్లిపో వెళ్లిపో.. అని. మేమయితే చిన్నపుడు 'వానా వానా వల్లప్పా' 'వానల్లు కురవాలి వానదేవుడా' అని తెలుగులో పాడేవాళ్లం. పాశ్చాత్య దేశాల్లో వాతావరణం చల్లగా, నిత్య వర్షాలతో వుంటాయి కాబట్టి, వెళ్లిపొమ్మని పాడుకున్నారు. మనకు వర్షాలోస్తేనే తిండిగింజలు పండుతాయి. రాకుంటే కన్నీళ్లు నిండుతాయి. కాబట్టివానలను ఆహ్వానిస్తాము. అందుకనే 'వానమ్మా వానమ్మా నువ్వు ఒక్కసారి వచ్చిపోవే వానమ్మా' అని జయరాజు పాట కట్టి వేడుకున్నాడు.

చిన్న పిల్లలకు చదువు నేర్చిస్తున్నాం, భాష నేర్చిస్తున్నాం, అదీ ఆంగ్ల భాష నేర్చిస్తున్నాం అని గర్చిస్తున్నాం కానీ ఈ దేశానికి సరిపోని, సరిపడని, వాస్తవం కాని, ఒక అపసవ్య సంస్కృతిని అంటగడుతున్నాం అని గ్రహించాలి. చదువులో ప్రాదేశిక, నైసర్గిక, సాంస్కృతిక అంశాలు అంతర్లేనంగా ఉంటాయి. కానీ ఇప్పుడు ఈ స్థానికతకు, నేటివిటీకి భిన్నమైన బోధతో జీవితాలను మొదలేస్తున్నాం అనేది ఈ విషయం రుజువు చేస్తోంది.

విద్యా విషయాలనలా వుంచితే, ఇది వానాకాలం. వాతావరణమంతా చల్లగా, తేమగా, తడి తడిగా వుండే కాలం. వానలు పడుతుంటే ఆనందించే వాళ్లు ముఖ్యంగా రైతులు, పిల్లలు. వర్షాలపై ఆధారపడి పంటలు పండించే రైతులకు, వానాకాలంలో సమృద్ధిగా వానలు కురిస్తే పంటనెత్తుకోవచ్చనే ఆనందం వుంటుంది. ఇక పిల్లలకు వర్షాలో తడవటం ఎంతో సరదా. వర్షాకాలంలోనే ఎక్కువగా పగటిపూట ఇంద్రధనస్సులు ఆకాశంలో ఏర్పడి అద్భుత రంగుల కళ ప్రత్యక్షమవుతుంది. పిల్లల హృదయాల నిండా ఆనందం నిండుతుంది. 'వానోచ్చెనమ్మా వరదొచ్చెనమ్మా వానతో పాటుగ వఱకొచ్చెనమ్మా సెట్లు కురుల మీద బోట్లు బోట్లురాలి, గట్ల బండల మీద గంధమయి పారింది. కొట్టాముపై వాలి మట్టంత కడిగింది, కోడిపుంజు జుట్లు కొంటెగ తాకింది, దున్నపోతులనేమో ధుంకులాడించింది, బర్ల మందలనేమో సెరవుల్ల ముంచింది' అని గోరటి వెంకన్న గంతులేసి పాడుకున్నాడు. మన సినిమాలలో కూడా వాన పాటలకు కొదవలేదు. 'చిట చిట చినుకులు పడుతూ వుంటే చెలికాడె సరసన వుంటే, చెట్టా పట్టా చేతులు పట్టి చెట్లు నీడకై పరుగెడుతుంటే, చెప్పులేని ఆ హాయే ఎంతో వెచ్చగ వుంటుందోయి' అన్న పాట ప్రేమికుల గుండె తడిని తెలుపుతుంది. వర్షాలో వ్యక్తమయ్యే హర్షాతీరేకాలు అనేక విధాలుగా వుంటాయి.

వర్షాకాలంలోనే ఇంటి ముందరలో చిన్న చిన్న పారే కాలువల్లో కాగితం పడవలు వేసి ఆనందించే బాల్యం, రాళ్ల వాన పడుతుంటే కేరింతలతో ఆ ఐను ముక్కలను ఏరుకుని నోట్లో వేసుకుని సంతోషాల్లో తడిచి ముద్దుయిన బాల్యం తలచుకుంటే ఒళ్లంతా పులకరించిపోతుంది. ప్రకృతిని ప్రేమిస్తూ ప్రకృతిలో జీవిస్తూ ప్రకృతి అందించిన అన్ని కాలాలను, రుతువులను ఆస్వాదించడంలో వున్న ఆనందాన్ని అనుభూతి చెందడాన్ని నేడు కోల్పోయాం. కృతిమ ఆవరణాలను ఏర్పరుచుకుంటున్నాం. ఇప్పుడంతా పొడి వాతావరణమే. హృదయాలూ పొడిపొడిగానే వున్నాయి. 'సా కొరకు చెమ్మిగిలు నయనంబు లేదు' అని కృష్ణశాస్త్రిగారు అందుకే వాపోయాడు. పొడిబారుతున్న మనసులు ఆనందాన్నివ్వలేవు. పొందలేవు. అందుకే తడిపే వానను స్వాగతించాలి. మనసుకు తడిగా మలచుకోవాలి.

పర్యావరణ విధ్యంసం వలన వానలు ఉపద్రవాలను తీసుకొస్తున్నాయి. పెద్ద పెద్ద వరదలోచ్చి అనేక నష్టాలకు కారణమవుతోంది. నదులూ, చెరువులు, వాగులు, వంకలు అన్నీ తరిగిపోవటం, నీటిని నిలుపుకునే శక్తిని, నేల కోల్పోవటం పరదలు ముంచేత్తడానికి కారణం. ఇది మానవ విధ్యంస ఫలితం. అందుకనే పర్యావరణాన్ని కాపాడుకోవాలి. వానా కాలపు ఆనందాలను అందుకోవాలి.

తెస్తాడు నా మొగుడు ఈ రోజు పేరు రద్ది

పల్లవి : తెస్తాడు నా మొగుడు ఈ రోజు,
తీసుకొస్తాడు నెకిలేను ఈ రోజు
చెప్పె షాపింగు మాలులోన,
లేకుంటే తనిష్టు గోల్డులోన
చెప్పె షాపింగు మాలులోన,
లేకుంటే తనిష్టు గోల్డులోన
కొని తెస్తాడు నా మొగుడు ఈ రోజు.

చరణం : కోటి ఆశల వలయాలలో నా మనసంతా తిరిగొచ్చేను
కోటి ఆశల వలయాలలో నా మనసంతా తిరిగొచ్చేను
అతని బైకు హరను సొండు నిద్రలో కూడా వినిపించేను
అతని జీవన ప్రాణసఫ్ట్‌కె
తలతాక్షణ్ణునా పెట్టుకుంటాడు
అతని రాక్ష్మే అంతరంగమే
ఎంతో ఇదిగా ఎదురుచూసేను
ఎంతో ఇదిగా ఎదురుచూసేను
తెస్తాడు నా మొగుడు ఈ రోజు,
తీసుకొస్తాడు నెకిలేను ఈ రోజు

చరణం : పిండిని ఏంతగా రుఖ్మినగాని రోలును దాటీ పోలేదు
బట్టలనెంతగా బాదినగాని మురికిని విడిపోలేవు
భార్యాభర్తల చదరంగంలో భార్యలే ఎప్పడూ గలిచేనులే
టార్గెట్ ఏదైనా, టార్పుర్ నాదైనా
టార్గెట్ ఏదైనా, టార్పుర్ నాదైనా
నా మాటోకటే నెగ్గసులే

అల్లూరి సీతారామరాజు చిత్రంలోని

“వస్తాడు నారాజు” పాటకు పేరండి.

రచన సి. నారాయణరద్ది

- డా. బి.బాలకృష్ణ, 9948997983

నాన్నకి లెక్కలావు!

అష్టే లేదండి
నాన్నంత గోప్యేంగాదు
సరిగ్గా లెక్కలే రావు
అప్పులెప్పుడూ తక్కువజేసి చెప్పేవాడు!

బడిదారిలో ఎందరో
నాన్న గురించి అడుగుతుంటే
అబ్బి ఊరంతా స్నేహితులే అనిపించేది
అష్టే లేదండి.. ఇంటికొచ్చి
లెక్కలేవో నేర్చించి వెళ్ళేవాళ్ళు!

చీకట్లో చుక్కలు లెక్కబెడుతుంటే
అక్కున జేర్చుకొని జోకొడుతూ
ఎక్కులు పద్మాలడిగేది నేర్చుకొండామనో
మనస్సుకేం కూడికలు జరిగేవో!

పీడకల్లోచ్చి అర్ధరాత్రుల్లు ఎప్పుడు మేల్గొన్న
అప్పుడూ అప్పులు ఆస్తులు లెక్కలే
అమ్మ రెండూ సరితూగాయని
నాన్నకి తీప్రంగా లెక్కలు నేర్చుతుండేది!

కన్నవారిని కనిపెట్టుకొనుంటూ
కలల మూటలెన్ని అటకమీదెట్టాడో
కోర్చుల మొగ్గలెన్ని తుంచేసుకున్నాడో
ఆ లెక్కలేవీ సరిగ్గా తెలీపు నాన్నకి!

అత్యవసరాలెన్ని నెత్తినబడ్డా
తాతలనాటి ఆస్తులమ్మేదిగాదు..
కన్నపీల్లల చదువో పెళ్ళయితే
లెక్కబెట్టుకుండా తెగనమ్ముతుండేవాడు!

తలరాతల లెక్కలు తప్పినా
గుండె సడుల లెక్కలు తప్పకుండా
అధిక రక్తపోటు చలానా బారినపడకుండా
యోగా అకోంటెంటును బట్టి తప్పించుకుంటుండేది!

లెక్కలు నేర్చించేవారి లిస్ట్ చాంతాడంత
ఏడాదికోసారి తిరిగి అప్పజెప్పేవాడు
నాన్న తప్పులు చెప్పేవాడేమో
నెలల్లోనే అంతా మళ్ళీ నేర్చిస్తుండేవారు!

- రవి కిషోర్ పెంట్రాల

0044-07703327908

లాంగ్రీ, లండన్

“ఓ బూదవ్వా... కొమ్ములెన్నడు గింతరె
 యెక్కడోల్లక్కడ సద్గమాల్చుట్టు గూకుంటరు యెన్నట్టెక్కనపరో
 పనందుట్టు లేదాయె. పురాగద్వానం జేత్తరు. గింతన్నాల మేడ జిల్లేదవు
 వీలుగాకుంటోలు ముంగటవడి యేగెరవెట్టు సుత పిల్ల పిలగాడు
 పోలుమిన్నచ్చెటాల్లకు యేదోటిత్క్కె గావర్ణావర సద్గై వుంటటి.
 లగ్గమంటె లచ్చె పశ్చంటయి గుర్తులాటానె.. యివారకైతె
 సుట్టుపాటల్లంత దాపున్నె పట్టెల పాంటనే వుండేబి. తీర్మాట మైనంకచ్చి
 యేదో సాలగంజేసేబి. కూరాల్లసంబి సాలైతె లగ్గం
 నాగెలై ములువెండ్లి నల్లవూసల్లుచ్చుడు వీడ్డింపెరాక
 పిల్లజెల్ల ముస్ఖిముత్కు యింటింట్రాజు లంతగూడి
 నాత్తిలి పగలు పద్ధోజుల్రాక కండ్లపండు గోలుండేబి.
 యింట్లందరు మత్తు సంబుంగ రామసక్కడనంగ
 లిండు కుండోలుండేబి. గిప్పుడొ యెవుసమిడ్చి
 పాట్లశేతవట్టి మెత్తులిసేనట్టు అడో లాడోలుండ్రి
 ఆల్లందర్చి సువరాకలు వంచటాల్చై ఆరంపద్ధోజులు
 వట్టుద్ది. పంతుల్లుడిగి మంచి గడియెన్నడో
 జాసిజెప్పన పనుల్నారువు జెయ్యాలెగదనే”

- మదగాని విజయలక్ష్మి, 9652854910

“అగో... నోర్చెత్తిల వెట్టోని మొత్తున్నాగని యెవలకినత్తు
 లేదా వూ... లేదు ఉప్పాయి లేదు. గిట్ల గుడ్లెలవెట్టి బీరిపెయి
 కూకున్నవేంది. పెయికాకచ్చి పానంగిట్ట మంభులేదాయే...”

సారక్క అల్చిడికి జెట్లు సద్గుకున్నది బూమవ్వ.

“యెమోనె సారక్క నాపానం పింజెం పింజెమంటంది.
 కాల్జెయ్యాడ్ లేదు. శెప్పినని మన్నులవట్టోని గుంజ్చుచ్చుడు
 నాక్షశ మైతలేదు. కుక్కతోకవట్టు గోరారీదుడు యెన్నెండ్లవ్వ...
 ఆబయేండ్లు దాట్టుయింకా శిన్న మొల్లికాయోలె జేత్తెట్లగిల్లునే
 రాములా... కంటోమీన రెప్పవడ్లోట్టు వోగోపాలి గుండెల్ల
 కల్పుమంటంది. పిడాత. పానంబోద్దోమోని జల్ల మంటంది.
 నడ్డాంలేశి సర్వసాకిర్చేశి యింతు డ్చవెట్టాడ వారేశి బుక్కెడంత
 సల్లవడి పొల్లగాడు నీను యేగిల్చారం గావల్చైతె యిల్లు
 జేరెవారకు పొద్దూకి నాత్తిరెతంది. కుండకెగవడి బోందిల
 కచ్చెరాక గుదిచ్చుకున్న మల్లాయిల్ల మేశ్శానికి సుత పిట్ట
 కెదిరూసుడు... గంజుల్లుంటె దిన్నట్టు లేకుంటెవన్నట్టు
 మాపనైతె అయ్యలపానం గుయ్యల కత్తందన్నో”

కాలుకు బట్టకట్టకుంట పొద్దెల్ల నీల్లు నిప్పుల్లేక అపసిపని
 సక్కవెట్టోనచ్చి మల్లండి పెట్టుడంటె నియంగ పానం
 లీలైతంది. నమ్మి నమ్మిపొ మత్తు దుక్కమత్తంది. పెయ్యంత
 పచ్చి పుండోలుంటంది గింత తట్టేశోల్లుంటె మింగినిలాగి
 సప్పేకమల్లుం. మంది మాగున్నరుగని యేంపాయిద యిసంటి
 బేమాన్నని ఆల్ల గల్ల సుద్దాటరు. దేన్నెన బాకిసమందం
 గావాలెవటు.”

ద్రం

****

“అగో... గిట్ల దైర్చుంజెడ్డె నడ్డాది. దేవిన్నీన నమ్మికతోటి
 నప్పు ముంగటనడైన పొలగాడైన్న సపరిచ్చతడుగనీ తిని
 కూకుంబోల్ల మాట వట్టుంటె మాగెల్లవెట్టుట్టె. వోక్కపొల్ల...
 పున్నంతల సరస్తుగిజేశి ఆల్ల శేతుల్లవెడ్డె అటెంకెట్టె తట్ల
 యెపటు. ముప్పైయేండ్ల సుంది యెమ శెరలవడ్చానపు
 యింకాల్లు మార్తరని ఆశే పడ్డానావు. గల్పులకచ్చిన సమందం
 కండ్లకద్గేని కల్పుకోవాలెగని అడ్డగాలేశోల్ల అర్చిను
 నమ్మదేపొల్లు... యివారకే శెఫ్చ వట్టోని బస్సుల్లేస్తుట్ట కూకుండు
 మంటె కూకున్న లెమ్ముంటె లేస్సుంట అశగతమైన్నపు...
 యిగన్న మేలుకోయే... లగ్గమంటె అట్టిగైద్దా సపాలచ్చె
 సద్గన్నయే పెండ్లనంగ యిల్లనంగ పైసాపర్చే మాపుట్టుద్దిగని
 పనుల్నానున్నయి పా...పా... జెప్పునవోయి మంచిరోజు
 అర్పుకఢాం పా.... యింక సురువేకాలేదు గిట్ల గూల

అల్లు దనాన్ని గాదుగని గునాషైతె సాన్నే గొప్పల్లు. పాపం పాల్ల శిన్నప్పట్టుంబి నీ కట్టం జాశే గిట్లోక్కశిత్తం జేస్సున్నది గాదె... నువ్వు దైర్యంగుంటెనె దానికి సంబుంగనీ లేకుంటె మన్మిర్ధదాయే... ఆడివిల్లను యెన్నట్టెన వొగయ్యశేత్త వెట్టుదేవుంటది. అళ్లిన సమందం గాదని అంతకంటె సక్కన సూస్కచ్చే దిక్కులేదు సేస్కచ్చేదాయింతలేదు.

వడెట్టునే...
నీ ఇ

దీరెగావాలె గని మాదేమన్నది. సిన్నోసిత్తే మీది పనులంద్యుంటం గంతేకని యెవారమంత సక్కవెట్టునేదె నువ్వాయె. రందివెట్టోని మనాదిన వడెట్టునె మనాద్యు మందేలేదు. వొక్కదానవు యెంత రెక్కగొట్టున్న పాయిదలేత్తి. బగమంతుని రాతచప్పాది... కూకోవెట్టి సాదకున్నాగని కులంల మీమే గొప్పని సంకల్పాదకుంట్రాయె. కరుమగా పోతేందిపటు. ఆడివిల్లను గన్నందుకు వొగయ్యకప్ప జెప్పెరాక ఆడోల్లకున్నంత రంది మెగోల్లకుండత్తియ్యే బూద... అన్నగించెటోల్లం సుమా ఆడిదాని కట్టంసుకం యిసారింపుసుత మనకేపటు. వొక్కశిత్తం జేస్సో మాటలోటి కోటల్చిలువయి గని లే...లే...జెట్టు వొయ్యదాంపాయే....”

*****

“గట్టగాదె సరక్కా... పూల్చండ్లనాడు సూత్రివి గద యిజ్జతివొయ్యే కత్తెందా లేదా. యేందో శెప్పులేదనకుంట మా మ్యానమామ లైద్గురు అల్ల నాయిన తర్ఫేల్లంత గాను ఆబ్బెర్రె మందన్యుంటె యిల్లెక్కి యిద్దె మందిని పంద్రెక్కి పదిమందిని మాకెర్కు లేకుంటనే ఏల్పు... అందమంది కంటల్లేపిత్తె నూర్చూటాబై మంది దిగిరి పాపమాల్లదేం పొర్చాటు గనీ.. అదోచిదోటి జేశి అవారకే అంటలోడావల వడె. అచ్చినోల్లకింత పపో పులుసోన్న వెట్టపోతెట్ల నగుబాట్ల పాలోడాని యిజ్జతికి సచ్చిన. కుయ్యమనకుంట దేవుడాంట ఆల్లనీల్ల బల్లాడి బామాడి మల్లండిత్తి. యెట్టెట్ల జేత్తరో యాల్లతమాశె జూత్తునని గూకుంట నీనెట్టేగిత్తునే దేవుడ... యేడన్నవడి సావన్నా బత్తునే... పొల్ల మంకవడై నన్నాచోస్సుంటారప్ప. ఆడివిల్లన్నంక యియ్యల్ల గాపోతె రేపు యిదిగాపోతె యింకో సమందాశ్వేన కాల్లుగడిగి దార వోసుడేనాయె. పొల్లగాడు ఆడిడవడి పుపో తాక్కోతిని మాబత్తడుగని ఆన్ని అప్పులెత్తడ్ల శెల్లెరందుండడ్డని తండ్లాటకు అంబాడ్లన్న నవ్వా...”

తలదాన్యుంటాన్ని వోగూడైతున్నది యెట్టో సదుర్కోని జెల్లిన పొల్లన్నా టియ్యాలంటె శెంటెమింటెనా యిల్లోయిల్లోని పోరాయె నిండె లోపుడాయె.. అయినోల్ల కానోల్ల ముంగట యిజ్జతికి సచ్చుకుంట ఇర్చైలచ్చెలప్పజేసి సావునంల పాలు వోంగిత్తె దసర దివిలి వారకే సమందం గుదిరె, కొమ్ముపున్నాన్ని లగ్గం రానేచ్చె శేత్త సిల్లిగవ్వలేదాయె. బంగారమోలె అప్పులేకుంట మారాజ్జ పొల్లదాటపోనా యెంతకను ర్చుతునక్కా.. పుత్తెగట్ట సంది పుట్టున పానంటోతెనె రంది వాసునే. యెమిట్టి తుర్తిలేని బత్తు బత్తేంది సత్తేంది పో... పోరగండ బాజ్జితున్నదని జెరెన్నకు గుంజకున్న గంతేకని వో మాట సాయంలేదు మూటసాయం లేదని అంబట్లతుర్లోలె

అన్నిట్లకచ్చుడు

అడ్డగాలేసుడాయె యేందోత్తదీ యొట్టెదేవ్య...”

ఆల్లపున్నెమన్నో కాటిక్కాల్జాపినసుత మా బాపు మన్వరాల్చు పుత్తెమట్టెలు, కాల్లుగడిగే శీరె నీకు, అల్లున్ని మన్వన్నిసుత బట్టల్వెడ్డన్నడా... బండక్కండ ఆబైవేల ముద్దదెచ్చి శేత్త వెట్టెండు. పెద్దశెల్ల బోల్లుబోచ్చె వెడ్డనన్నది. శిన్నది గుండ్లు జేంచ్చునన్నది. గంతేసాలు యెస్సీల్లకు సల్లీలోల్గ.

యగ నీయసంటి సోపతోల్ల సాయాషైతె అంతే లేదన్నో మాటసాయం మూటసాయం శేతికట్టం గిట్టెన్నిజెప్పుడు. కూకుంటెలేత్తై మీలుర్చుడు నన్నర్చుచ్చుడు... జనుమ జనుమాన మీ బాకిల వడ్డ... వొక్కతల్లి కడ్పుల పుట్టలేదన్నట్టే గనంతకన్న కోటొక్క పాలెక్క....”

*****

“అయ్యో... మా సాత్రీ యేమన్న మెద్డలోత్తన్నమా యేంది వోలకోలం తోశింది జేత్తెనే పెద్దగొప్పానె... అగో రానర్జక్కసుత రానేచ్చింది లే...”

“సారక్క యెప్పుడచ్చినవే శెప్పపోతివి. యిద్రంగూడత్తామని మీంటిక్కోతె అప్పుడే పెయింది పోశెల్లే... జెరైనంక నీన్నుతత్తగనని మాన్నన్నడు. యియ్యల్లినెసుత యేంపస్సేదు మాత్తపోయేన్నడు. వుత్తగనే కూకున్నరు పణ్ణతలేదాయె...”

“యే నీనచ్చి పొంటె జామైంది యిదిలేత్తలేదు పడ్డలేదు... పనిగానిత్తలేదు. గట్టగాదె సర్పక్క... బూదక్క బాదలు యెన్నట్టుంది మనకెర్కులేదా సూడె. సువకార్యం ముంగట వెట్టోని వొక్కటె పొగుల్చుంట యెక్కెత్తిపడి కండలీటీత్తాంది యేంజేసుడు...”

“వో బూదా.. పిచ్చిగిట్ల లేశ్చాడె పూకుండు. మీయవ్వ గీపేరేమిట్టి వెట్టిందోకని తప్పదే... మెడక్కడ పాం గర్వకిడ్యుది పటు. యెమిట్ల కేమైంది కట్టులూ కానికలా పిలగానోల్ల శాన మంచోల్లన్నో. లగ్గం జేశిత్తాడ్చే మారాజ్జ మన్నరు. కాల్లుగడిగి పిల్లనిచ్చె బాగెమందర్చ దక్కుద్దాయె... నాకొక్క పొలగడాయె నర్వవీకిద్దరు కొడ్చులేనేరి. అండ్లవడ్డనాడు అర్పుకున్నాన్ని దేవుడొక్క ఆడివిల్లనియ్యపాయెని మీమెంతేడ్డన్న మెర్చేనా... నీ చిడ్డకేండె బంగారమోలె మాగోప్పెల్లింట్ల వడ్డంది. అల్ల మరియాద సూత్రేర్పడలేదానె.. ఆల్లు దనాన్ని గాదుగని గునాషైతె సాన్నే గొప్పల్లు. పాపం పొల్ల శిన్నప్పట్టుంది నీ కట్టం జాశే గిట్లోక్కశిత్తం జేస్సున్నది గాదె... నువ్వు దైర్యంగుంటెనె దానికి సంబుంగనీ లేకుంటె మన్మిర్ధదాయే... ఆడివిల్లను యెన్నట్టెన వొగయ్యశేత్త వెట్టుదేవుంటది. అచ్చిన సమందం గాదని అంతకంటె సక్కన సూస్కచ్చే దిక్కులేదు సేస్కచ్చేదాయింతలేదు.

సేస్కుచ్చేదాయింతలేదు. పరుమాత్తుడే తోవ్యజూపిండని ముంగట్టి నడ్డాలెగని యెన్నకు మల్రిసూత్రేమున్నదే యెప్పటిశిప్పు నుగుల్నే కాకుంటే... అయినగని నీకు తల్లెన్న తల్లంటవు వుసమ్మ మాటలాదిమర్చినవా. బగమంతున్నిన బరువేత్తె బాణితంత ఆయినదేని లచ్చెనూర్చాట్ల జెప్పిందని లేత్తకూకుంటే మత్తిజేత్తవు. గావ్యమాట అచ్చరం పొల్లువోకుంట అయితందన్నో... నువ్వోమన్న సమందాన్ని యెదుర్నాశ్వవా... అనల్చ పొల్లదింక సద్వేగాపాయె లగ్గం జేత్తపన్నున్నవా దేవిస్టీవి నార్తులున్నయి, సువగడ్చ లచ్చయి. పెద్దలమాట సద్దోలని అట్టిగస్సేపటు... నమ్మికతోటి గాల్లెదింపం

బామవ్వ కోట్లువోశ్శ కొనరాని సమందం కొంగు బంగారమోలె నవ్వంట తుల్చంట జేసోవాలెగని గిట్టాళ్ల.. సూప్పు సుంగారం కులాన్ని గునాన్ని బంగారం.. యిగేంగావాలె. యిల్లుగట్టి పెండ్లిజేశి నూడంటరు. అరిగోసపడి యిల్లుగట్టవు, నిండ మున్నిన సల్లేదన్నో గిభింకో సవాలన్నోని పాల్ల లగ్గం జెయ్య..

బెట్టు సుత
మీదోస్తయన తప్పకెలుగుద్ది. కండ్లు
దూడ్పుకోని జెట్టు బైలెల్లుపా...”

*****

పిల్లనైదోజులు పెండ్లిపిల్లనైయుల్లట... మూర్తబలం గాకుంట పసుపు గొట్టుంక వోక్కుట నాడు బట్టబాత, బంగారం, బోడిబోక్క పస్సు మూడైనయి. ఆరంరోజుల్ల సువరాకలు వంచుడైంది. ఐతార్చాడు వందిట్ల మాడంటి ముత్తెదలోటి తలక్కోయించుడు ఆనాడే గాజులు మైదాక్కుత వెట్టిచ్చుడాట. సొమార్చాడు ఆయిల్ల కూరాల్లు, మంగ్లారం నాడే మైలపోలు పరేండ్ల పూజ్జేస్తోని పిలగానైదురోవల్లట. బుజారంగోలె లగ్గం నాగెల్లేనాయె. పేత్తారం ఆల్లింట్ల నోమాట సుక్కురారం లేదు. సనార్చాడు మనింట్ల. ఐతారం వోడ్రింపుడు అటేంక పదారు వండుగు. యింక గూకుంటయిద్దా... అంత బగమంతుస్తయ. మన శేతుల్లేమిలేదు. ఆయినెట్ల నడిపిత్తెగట్టు అనుకున్నరా సోపతోల్లంత వోక్కుటయ్యిరు... బూదక్కను దైర్చంగ లిలవెట్టిరు. మాడకేశ్వరుంది నోమురాక అంటమన్నుల మాట్లాడిరు పొడ్డటీలి టిపిన్న శావోసుడు పగటీలి పప్పుశారు పాపుడాలు రొండుతీల్ర కాయగూరలు వో రకం తోక్కు యింత సల్లబోట్టు పొద్దుక్కుత శాయిచ్చుడు నాత్తిర్చింత బువ్వ కూర.
*****

“శిక్కెంటికెల్ శిక్కెంటికెల్...

గిన్నెలు గిలాసలు గంటెలు శెంబులు పల్లాలు నూనె కాస్తితుమవ్వా... పున్నాయక్క యెంచ్చెలు వో... బూమక్కా... శిన్న జెర గీ గంపదించవిడ్డ పున్నెముంటది నాయిన. అగ్గిరో... సాయితలు ముగ్గురు వోక్కుకాడ జేరిరు. యియ్యల్ల నాకు బ్యారం మంచ్చనేయిగ. అంతమంచేనా అవ్వలాల....” బోల్ల సరోజ్మింట వూరంత సుట్టమె. ఓడలు బండ్లెనట్ల యాపారం

దివాలీశి గిట్లుయింది పాపం.

“సరోయినక్కా.. సాన్నినాల్సింది మా ఆడల నల్ల బూసైతివి, గిరాకి మంచిగైతండా...”

“అవ్వల్లో... వో రానర్సవ్వ నీకెర్కులేని కతా... మీ యాడలంత నిమాస్స బొమ్మలేనయ్య వోక్కులన్న మీవోలె ముద్దుగ జెడేస్తుంటోలున్నారు. పోంటైల్లో యేమోంట్రు గాదవ్వ గట్టేవుంటరు. యిగ మీయాడలకేం రమ్మన్నవు నాకోమె బ్యారంలేన్న పదెల్లు నోటైకువోవాయె. యెంజెయి మన్నవు గంద్చే అట్టోకాన సుత కన్నెత్తి సూతలేనవ్వా... అయితాయేతీ బత్చుదెర్చు కాపాడుకున్నదే లెక్కపటు...”

“అగో గదేనవ్వ పొట్లుతిప్పులకు పాత్లాట. కాలజేత ముగ్గురాడి పొలగష్టేరి. ఆల్లన్నాటిచ్చే కట్టం మొగోల్లకంట ఆడిదాన్నే యెక్కు గాదవ్వ. యివారకే నరజిష్టి పాడజెయ్య యేండ్రెష్టు న్యాల వట్టిచ్చిరి. మీయసంటోల్ల బ్యారం జెయ్యకున్నగని ఆకిట్లకు విల్చి యిన్నిసాబోట్లో నీల్లో నిప్పులో యత్తరగని లోకమంత గట్లలేదు. బగ్గ బత్తిన్నాడోర్వలె గిప్పుడ్పుత గట్టు... పూలమ్ము కట్టెలమ్ముడైతం దవ్వలాలా... అంత లోకాన్నే పట్టి.

“సోది రామెండం కట్టెగాల్రాకున్నదే కని బుజ్జువ్వ లగ్గం బెట్టున్నారవ్వ. పెండ్లి బోల్ల బ్యారమైతె నాకేమరి... కాయం జేస్తున్న కాడ్చెల్లి కాల్లరెత్తల్ తిరగుతాన నామీనొట్టె మరి ఆ...”

“సూశ్వావె సరక్కా.. అదురుట్టం గాపోతె యెట్టెదురత్తురో సూడు... వో బూదా... యిగన్న దైర్చం జేస్తోయే. బత్తిశెడ్డ సరోయినక్క జూడు మొండిగ

బత్తలేదానె... జెర నువ్వన్న మా బూదకు బుద్దిజెప్పావ సరోయినక్కా...”

“అబ్బుర బిడ్డో... యిల్లింట్ల కత నాకు మాయేర్కే నవ్వలాల. యిల్లాయినె నడింట్ల గూకోని శెక్కురం దిప్పడు. అవ్వను శెల్లె నదుపాగ్యల్ల వెట్టేకని యాల్లనైతె కోతులాటాడిత్తడు. పటేల్కు జమిదార్చు తక్క. కూట్టు గుడ్డకు లేకగాదు పాపం యిజ్జుతికేడ్డరు. కట్టున్నందుకు కాట్టుంగడ్డకే తప్పుద్దిపటు...”

సక్కదనాల పొల్ల సిల్సోలె పొల్లగాడు పున్నరో లేరో పాపం బిడ్డలు. ఆల్లకోసాన్నే బూమవ్వ బత్తండన్నోరి. అయినగని యేంది బూమవ్వ కోట్లువోశ్శ కొనరాని సమందం కొంగు బంగారమోలె నవ్వంట తుల్చంట జేసోవాలెగని గిట్టాళ్ల.. సూప్పు సుంగారం కులాన్ని గునాన్ని బంగారం.. యిగేంగావాలె. యిల్లుగట్టి పెండ్లిజేశి సూడంటరు. అరిగోసపడి యిల్లుగట్టవు, నిండ మున్నిన సల్లేదన్నో గిభింకో సవాలన్నోని పాపం బుద్దిచ్చుట్టువు, నిండ మున్నిన సల్లేదన్నో గిదింకో సవాలన్నోని పాపం పొల్ల లగ్గం జెయ్య... ఆ యాల్లకు యెవలెవలో బాకున్నోల్ల బాగెమున్నోల్ల అచ్చి శేత్తనేవుంటరు. అడ్డగాలేశ్చోల్ల వట్టిచ్చుంట అడుగు సుతెయ్యం. మీలక్కన సాన గ్యానం లేదుగని మత్తు గస్సగించిన... తోడ వుట్టకున్న ఆక్కోలె జెప్పన్ననన్నో...”ని బోల్ల సరోయినక్క గద్వపట్టోని శెప్పింది.

*****

మ్యాదరి సువాకరన్న సుక్కురారం నాడే పందిరేశిండు. కుమ్మరి సమ్మక్క కూరాండ్లు ఐరేండ్లు వెడ్డన్నది. రవన్న పొలగాడు లైట్లకొప్పున్నదు. పూలమ్మె సుదాకరు పూలజెడగిట్ట మాజేశిత్తన్నదు. పాల్పెరుగు, మంచిల్లు గిట్ల మ్యానమామ జాస్సున్నదు. అంటసామాను అంటలయ్యగారు అందరు గుదిరిరు.

*****

యిద్దదనెవారకు ఐతారం రానేచ్చె. ఎనిమిది గోట్టపరకే పవీస్తమ్మి దేవక్క శెల్లచ్చిరు. శెష్టకమ్మలు పాపెట్లబిల్ల పూలదండ గాజులు కంకునాలు గున్నాలు గుత్తులు జిగినీలు వోడ్డాలం... అన్ని శాబంతి పూలతోచేనుల్ల దేవకైంత ముద్దగ పిల్లన్యారు జేసిందన్నున్నరు యెన్నట సెకుంతలమ్మ బోమ్మ లక్కన్నే... తొమ్మిదైటాల్కు వోలేన్నేలు అందరచ్చిన్ను.

మాపటీలి నాలుగొట్టాక పనులైనయి. పొల్లకు పెండ్లి బోట్టు వెట్టి అందరు గాజులేయించ్చున్నరు. గా లెక్కంత రానర్కే సూస్చున్నది. శిన్నశెల్లె సాయిత తుర్కేల్ల పొల్ల ఐద్దగుగాను ముద్దగ మైదాకు వెట్టింది. అందర్చి కండ్ల పండుగని అత్త ఆడిబిడ్డలకోమె కండ్లమంట కడుపుంట గావట్టె. అన్నం తింటురమ్మని అత్తను, గాజులు వెట్టుంటు రమ్మని ఆడిబిడ్డను బూదచ్చియి

యెన్నిమాట్ల విల్పిన
బత్తాడిన సుత
రాలేదవ్వ.

“ నొ కు ఉ
వేంగ ల్లో డు
నాబిడ్డకు లేడు
నాకు నా బిడ్డకు
గాజు లద్దన్న
మద్దని.” వోక్కటే
సోకంబెట్టింది అత్త”

“పా వం....

దాన్నేం జెయ్యమన్న వచ్చ
ముసలోడై నీ మొగడువాయె రొండు

మన్ములు జేశ్వరుత శెంకినేశమేశి నీ బిడ్డె తెంపోనచ్చి నీ దగ్గరజేరె. యింటి కెజుమాన్రాలై యెగ్గియ్యవట్టె... నువ్వెంటేంది నీశాట్లలేందవ్వ, పెద్దమన్నివి గిట్టేన రిండింట్ల యేడ్వుడు తూడ్పుడు. యేమన్న సక్కదనమానవ్వ. మా సాలుగస్తి... పూకుండు. అయ్యా దేవుడో... రాములా దాప్రాతే గట్టుండె యా పొల్లకన్న సక్కదనముండల్నోవా... అందర్చన్నటనే సుండినోరు వెట్టేని గాకొత్త పొలగాన్నత పాసున్నదా బంకున్నదా యేమున్నదని మొకంబట్టే సంటివి... యేం గావాల్వచ్చ గునం మంచైతె సాలదా. నీకు బోచ్చెచ్చుపాలుండి యేం పాయిద. కోట్లకున్నవు యెవ్వులకన్న యెన్నడన్న బుక్కెడు కూడు వెట్టువు. ఆముదానెండ్చువు అగ్గి వెట్టేను. ఆయమన్న గునం గావాలెగని. యేంగొంటవోతవు ముసల్లనాన్నచ్చినవు గింత వుచ్చిల్లనమెంద్చువు. పూలుపండ్లనాడ్పుత కడుపుసిలిచ్చేని కండ్లలీధీతివి. యెప్పట్టిదే కతానవ్వ. మంది

మేలోరైనె దేవుడు మనమేలోర్త డన్నోవాలె. మందానవ్వ మన్మరాలేనాయె. కార్యం నిమ్మలంగ వోడ్డెక్కున్నని మొక్క పో...”ని మందే తుప్పున తూర్పాలవట్టిరు. అదినె వర్షైద్ది సాంబక్కెతె బోమ్మానంగ గద్దరిచుంట వోక్కటె గెదుముడన్నోరి... యిగ బూదచ్చ మొగస్తైతె పట్టపగ్గాలె లెవ్వ. అంకలైట్టుంటనే మారాజ ముప్పొద్దులు మేసుడు ఆయల్ల గాంగనే అవ్వసాయిత పోసుడు...”

*****

కూరాల్లనాడైతె గింత యిరాముంటోట్లు... యింట్ల కూరాడు పుదిచ్చుకున్నా, అన్ని దేవుతలకు బోట్లువెట్టి కాయల్గొట్టుడూ, ఆను గుంజల్గు ముగ్గేసుడు, పందిట్ల దోర్నపాకు వెట్టుడూ వోటూరొండా బోచ్చెడు పని... బూమచ్చ తల్లున్న మ్యానత్తే పాపం పోసవు కాడ్చి బోనం షైఫ్టెమండి పిల్లపిలగాని లగ్గంబట్టులు గొంచవోయి మొక్కుడు... పుట్టుమన్న దెచ్చి కూరాటి కుండలకు గాడిపొయిలేశి జాజల్గు పచ్చవిండి గోటిముగ్గు లేసుడు... కుండల పుదిచ్చి కూరాల్లువట్టి తల్యాలు గల్పుడు నడ్డాప్రాక హనేపని.

నడ్డాంనాత్తిరి రొండు గొట్టుంగ పొల్లన్నేపి మాడక్సమరంటి మైల పోల్చీయించి తలక్కోసిరు. పారేండ్ల పూజ గాంగనె మంటపాని కురికిండ్లు.

అమె సాయితలంత యెవ్వల పనుల్లాలు పక్కపాంట సూశెతట్లు సుతలేరు. అంతట్లకె ఆయనె కడ్ప సల్లగుండ లచ్చున్న సుత ఆల్నస్కొడ్చుసు యెంట వెట్టోస్టోట్టిందు. అర్థగంటల్లో అసిలన్న యెంకన్న పవీను, సీదరు, మయేందరన్న అందరు సుట్టుంగ గిరేస్క లిలవడి అక్కయేంపని, శెల్లె పనేందనడ్డతాంట గప్పుడు జెరంత తెప్పలిఖి బూమక్కకు కొండంత దైర్ఘ్యమచ్చింది.

*****

దూరబారమాయె పనుబ్బట్టుల్చేటి గంగదాటి రావధని లగ్గాన్నోనాడు మొదుగాలే పిలగానోల్లు వూలెదిగిరు.

“అరె పెద్దోడ నడిపోడ మీలోయి బావనర్సోర్కోర్, శిన్నోడ నువ్వు మండుపంకాడ మొగపిలగాని సుట్టులతోటి మాట రాకుంట సూసోర్కోరని” రానర్కు అల్లకు పనప్పజెప్పింది. బూదక్క కొడ్చులు ముగ్గురు పిలగానోల్లకు ఉడ్చులీలంట టిపిన్న శాలంట వురుక్కుంటనే అర్పకుంటప్పు. పతాకం సీన్నల్ల లక్కన్నే మూడంత్రాల మీనికెక్కుకుంట దిక్కుంట ముగ్గురు పాలగన్న పనికెగవడ్డరవ్వ... యెదుర్కోల్లనాడు పగటీలి అంటోడు అట్టాయించై పాపమాల కడ్పుసల్లగుండ బూమచ్చ మర్దులిద్దరున్న తమ్మునర్పుతెతడు రాజన్న పాలగాడే పది కిలల బియ్యమారవోసి యింత పాలకూర పప్పండి పచ్చి పుల్సి పాపడాల్చోట వోడ్డెక్కచ్చిరు. యిగ పటేలోము పిలగానోల్ల సర్దంట గూకోని వకీలు ముచ్చెట్లు వెట్టుంట, యిల్లను రాప్రపోరన్నుంట, పోత్తాంట కాపీలు శాలు లోటెడు

జేచి యిల్లు రింపోని వోడుబియ్యం బోసి కడ్పగడిగిచ్చి పిల్ల పిలగాన్ని సాగెదోల్లు పన్నెండర్ నాత్తిరి... నిర్దేణిదిగ. మయ్యల కోడిగుయ్యతలే. మలువెండి బైలెల్లిరు.

శేరవరకు పొద్దుకింది. నోమీను బట్టల్యోట్టి దేవిస్వండం బెట్టి తీర్థపసాదం దీసోని బుక్కెడంత సల్లవడి మల్లమలిండ్పు. పోంగరాంగ యెవ్వలేద్దింట గట్టే టిపిన్న కాపేలు శాయెలు రోట్టెలు... యిల్లుజేరెటల్లకు తెల్లారింది. అనాడు బరాబురి నడ్డాం పన్నెండుగోట్టంగ పిల్లపిలగాడు ఆడిబిడ్డగిట్ల పద్గురుగానచ్చిన్న.. తెల్లారె మల్ల నోముకున్నేనాయె. అక్కెర సక్కెర జూస్సుంట జెపజెప్ప పనులు జేసోని నోమీను గూకునె వరకు గంట పదిగోట్టింది.

*****

అసగ్గింత సక్కుదనంగ యెవ్వారం నడ్డిందెవలో యెర్రెతె మీలంత యిచ్చంతపెయి ముక్కుమీనే లేస్సున్న కాయమే అన్నేర్చి. అంగబలం గాదు అర్తబలం గాదు ఆత్మకల్ల గునం... గింత గడ్ప రోజుల్ల సత్కాలప్పుమ్ములు... అల్ల కడ్ప సల్లగుండ కాల్లుగడిగి నెత్త సల్లుకున్న గాదుగదా ఆల్లకడ్పున వట్టి అనేకమట్టు సేవల్లేశ్వనుత గోరంత బాకిదేరది. గాయనే బూడక్కకు దేవుడిచ్చ అన్న రామన్న...

సార్ల కడ్ప సల్లగుండ అయ్యప్ప గుల్లె ఏయాల్లకు బూమక్కకు ఎర్కజేశిందో కని ఇర్చై యేండ్ల సుంది యివారాక అన్ననే విల్పుకున్నది గని వోక్క నాడ్పుత అయ్యగారస్సే.. ఆయన మాటన్నడు గుర్తప్పలె

గీశ్వగీటు దాటలే... గంత పాటిమరి.

అయగారంటె లగ్గమాల్లకచ్చి మంత్రాల్లుదివి పెండ్లీ తంత్రేనంక కట్టుమ సూళ్లేస్తు పొయెటోల్లే కని గింతబరువు మీనేసోని మోక్షోల్లుంటారవ్వు....

నయాన్నో బయాన్నో పొల్లకు నచ్చజెప్పుడు కాంచి సుర్యైతె పొల్లగాన్ని కాయం జేస్తుచ్చడు, పెండ్లీ మంట్పం, పూలపందిరి, ఘైక్కట్టు, కరంటు లైట్లు, రూములు పర్పుల మాట్లాడ్డు, అంటలయ్యగారు అడ్డనోల్లు అంటలు, యేస్తేల్లు కట్టెలు, అంట సమాన్లు, కాయగూరలు, సొన్నాయి సప్పుల్లు, అయ్యగార్ల మాట్లాడ్డు... అబో బోమ్మాన్నంగ కట్టుపడ్డడు రామన్న... ఆయనె చిడ్డ లగ్గాన్నిసుత గింత సెమపడలేదంటె నమ్మురి...

రామన్న చిడ్డాన్ను బూడక్క చిడ్డ సోపత్తు. ఆ పొల్ల దీన్నంటె యాడాది శిశ్వైనా మంచి సమందమని రొండేండ్ల కిందనే లగ్గం జేశిండు, తాత సుతైండు... ఇధ్దరు అమ్మాలోల్లు మన్నలకు మూన్నెల్లు వడ్డయి.

*****

“అమ్మా.. పీట పుదిచ్చుడైందా... పెద్దబాపు దప్ప అమ్మను, సిర్దేవిని, యిధ్దరు చిడ్డల, మన్నల, పెద్ద కొడ్పును దీసోనత్తన్న తయార్గండ...”ని అయగారు పోనిచ్చిందు. యిది కలా నియంగనేనా కర్మలోగం యిగ్గతుందని లోకమంత గజ్జ గజ్జన్నుతరు... గా పసి గుడ్లిస్తేన్నత ననవట్టె సంబ్రహమడు, బయపడ్డా... మల్ల గా పొల్ల బాలంత ఆత్మగారింట్చే ఒక్క మల్లునే నిర్దక్కొయిచ్చింది గంతే...” రామన్నా... నియంగ సువ్వ నాకు అరానదోర్చిన అన్నవే... సీతమ్ము సిర్దేవి. అరొక్క పని మీదేసోని నా చిడ్డ లగ్గంజేశి నన్ను ధైర్యంగ లిలవెట్టిందే

మారవద్దాలాడి వోపెండ్లి

జెయ్యన్నుంటరు గని

అవద్దమన్న

ముచ్చెటేకుంట అంతగల్చు

రంగరంగైబోగంగ సంబ్రంగ

అచ్చంతలేశిరు. ఇట్టువేల్చ గోడ

వెట్టుట నపరో శెయ్యేశి పెండ్లికి

ముంగట లిలవడ్డరు. పదిమంబి

పాట్లవడైన పండుగోలె గీ

లగ్గమైంటి.

గాక నీ మన్నల... నీ బల్లమంత

నాయల్లు నింపి మాందర్చు దీవినార్తులు

వెట్టి మాకర మిత్తానా పన్నున్నదా...

యేనుగోలె బలమెట్లచ్చోనో గని

అవల్యాగలోలె అమ్మాల పిల్లలోటి ఆడివిల్ల లచ్చిందేవోలె

అడుగు వెడ్డందని దబ్బుదబ్బు యిల్లంత మల్లమల్ల సురువజేశి

కొత్త శెద్దర్లుదీసి రాయన్న బీమన్నలకు పక్కలేశింది.

బోయినంబెట్టి తోశ్వట్టు కట్టుం బెట్టి దండమల్ల వెట్టింది.

కొడ్పులు కడ్పులవడ్డ కాఁడ్లోల్లి గీ దిక్కాల్ల రోగం జెయ్యవట్టి

చిడ్డను జాల్లే.. యేదిగింత జేస్తుపొయి శేత్తెయ్యలే.

యియ్యల్ల యిధ్దరు మన్వతెత్తోని మ్యానతోలె మత్తు కుసైంది బూద. దాన్ని బిడ్డ లగ్గం కంటెక్క సంబ్రమన్చేర్వులాల...

మట్టి శిప్పల్ల నవదాన్నలు శిక్కగ మొల్లులచ్చుయి. పదార్లోజుల పండునాడు వోడిబియ్యమండి పద్గురు ముత్తెదల విల్చి పసుపుగుంకుమ వెట్టి నల్లపుసలు గుచ్చుంక ఆల్కు శిప్పల్ల పెసరువప్పు బియ్యం, రొండు రైకబట్టలు ఆకుపోక కుడక వైనమందిచ్చింది.

యిగో గిట్ల శిన్నగమెల్లైంగ యెన్నెట్లైక్కన బూమవ్వ బిడ్డ లగ్గం పధార్లోజులు పండుగోలైంది...

నూరవద్దాలాడి వోపెండ్లి జెయ్యన్నుంటరు గని అవద్దమన్న ముచ్చెటేకుంట అంతగల్చి రంగరంగైబోగంగ సంబ్రంగ అచ్చంతలేశిరు. ఇట్టువేర్చు గోడ వెట్టుట నపరో శెయ్యేశి పెండ్లికి ముంగట లిలవడ్డరు. పదిమంది పాట్లవడైన పండుగోలె గీ లగ్గమైంది. అటోయిటో అప్పు మాతేరుద్ది గని యాల్లరుడం దేరల్లంట మట్టు మల్ల జెనుమెత్తుడే... గీ కర్కులంల అడుగు బైట వెడ్డెనె ఆగమైతరని యెర్చుండి సుత శాన ధైర్యంజేశి సకులం సవరిచ్చిరు... మొదటే ముల జనుమద్దర దేవాని గీపుట్టులే ఆల్లందరి బాకి దేర్చుటాన్ని బలమియ్యమని బూమక్క దేవిన్ని కోటిమొక్కులు మొక్కంది. లగ్గాన్నచ్చి రిండుగ పిల్లపిలగాన్ని దీవినార్తులు వెట్టుందుకు ఆల్కు రొండు శేత్తెత్తి పేర్చేరు దండాల్లైట్టింది... దేవిన్నాన్న బూమక్క బిడ్డ లగ్గాన్నచ్చిన పతొక్కలు పైలంగున్న రవ్వులాల... రానోల్లు రాపోతిమని మత్తు రందిపడ్డరు. అచ్చినోల్లంత ఆనందపడ్డరు...

లోటెడు దాక్కుంట బాతాల్గొట్టుడు. గప్పుండె బూదవ్వ బండోలయింది గుండె శెరువైంది ముంగబి కార్యమెట్ల గట్టుక్కుద్దోని అగుల్చుగు లైతంది. సల్జెష్టులు వెట్టుయిగని గుడ్ల లీలావద్దాయె. పెద్దశెల్లె పిలగానోల్లకాడ శిన్నశెల్లె పిల్లతోటి బూదక్క పెండ్లిమంట్పుంకాడ ముగ్గురు మూడు జాగల్ల.... అమె సాయితలంత యెవ్వల వనుల్లాల్లు పక్కపొంట సూశెతట్టు సుతలేరు. అంతటక ఆయినె కడ్పు సల్జుగుండ లచ్చనన్న సుత ఆల్నన్కొడ్చును యెంట వెట్టోనచ్చిండు. అర్ధగంటల్నే అనిలన్న, యెంకన్న, పవీను, సీదరు, మయేందరన్న అందరు సుట్టుంగ గిరేస్తే లిలవడి అక్కయేంపని, శేలే పనేందనడ్డతాంటె గప్పుడు జెరంత తెప్పరిల్లి బూమక్కకు కొండంత దైర్చుమచ్చింది.

పిలగానోల్లు దిన్నుంక బుక్కెడువెట్టిరా... “యాడ మీం మా సూన్చుంటంగని జెట్టువోయి యింటికాడన్ని సదుర్కోని పిల్లస్తోస్తురమ్మని.” తోలిప్ర. యాడజూతై పిల్లకు శెల్లెకు బువులేదు బుగ్గలేదు. అయ్యా రాములాన్చుంట ఆపనిపనంద్చోని సందక్కింసి సప్పుడోల్ల విల్పుకునె వరకు పెద్దశెల్లె అందచ్చింది. శిన్నమర్ది ఒస్సుదిప్పిండు, పెద్దమర్ది కార్ఫోల్చుంట, ఆల్లిద్దరు మీం ముగ్రక్కజెల్లెండ్డం ఖదుగురంగాను పిల్లస్తోస్తుపైనం.

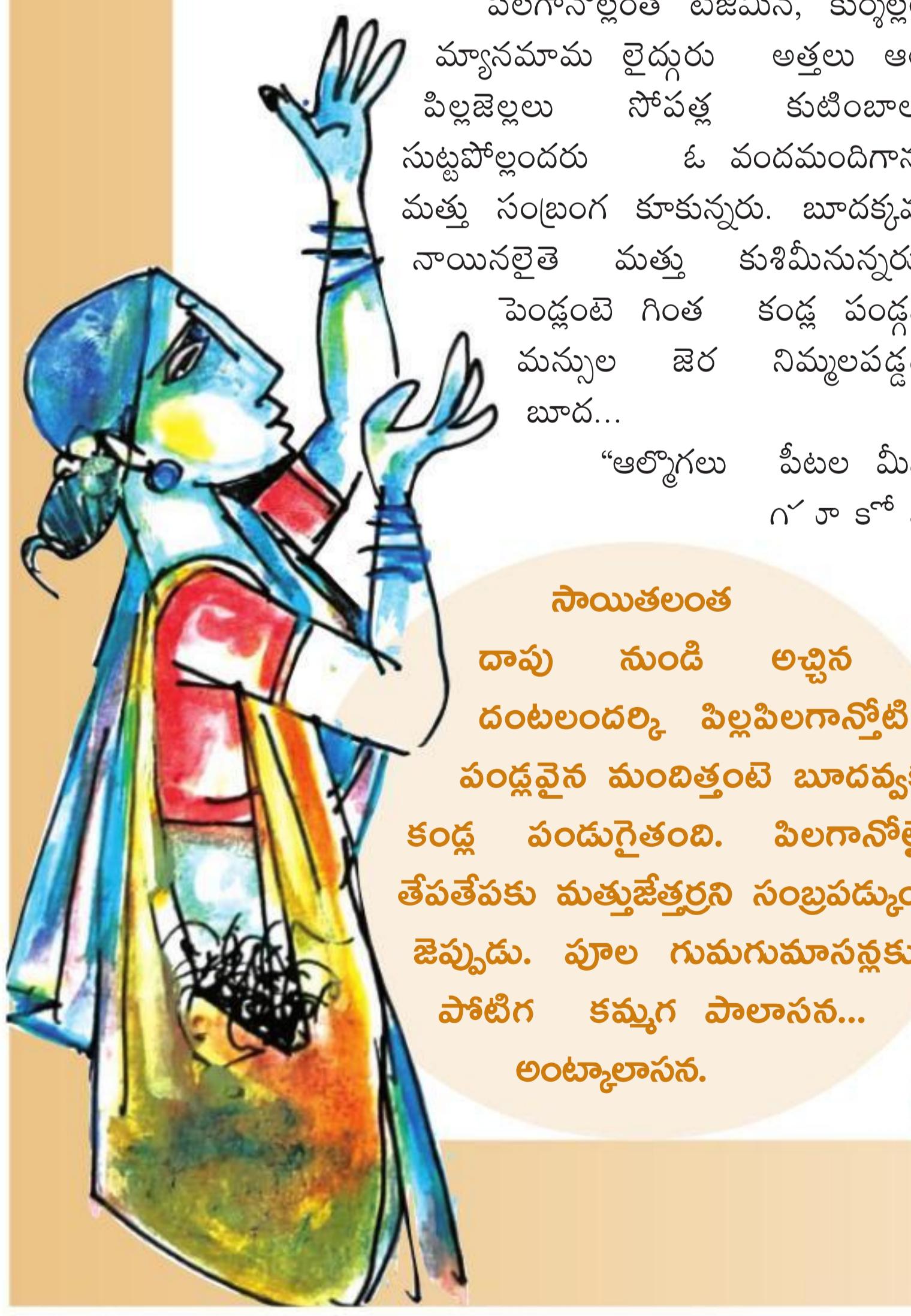
“ వో బూదా... అయెంక బీరిపోతూగని జెప్పున పా.” న్చుంట సారక్క, రానర్సక్క సైలోజక్క, దేవక్క, అర్ధక్క గిట్ల యెదురుంగచ్చి పొల్లశెయ్య వట్టోని తీస్తుపోయ్య దాన్నో అర్థల గూకోవెట్టిన్న. ఆల్లే బూదక్కింత పసువుగుంకుమ వెట్టి నెత్తిల పూలదండవెట్టి టేజిమీన్ని దీస్తుపెయిర్చు. అడుగులేత్తెనె మోకాల్చొప్పులంటది రానర్సక్క. వుర్కుంట పన్నెత్తాంటె సాయితలంత సంబుంగ వోక్కపే కిల్లకిల్ల నవ్వుడు...

పిలగానోల్లంత టేజిమీన, కుర్చీల్లల మ్యానమామ లైద్గరు అత్తలు ఆల్ల పిల్లజెల్లలు సోపత్త కుటీంబాలు సుట్టపోల్లందరు ఓ వందమందిగాను మత్తు సంబుంగ కూకున్నరు. బూదక్కవ్వ నాయినలైతై మత్తు కుశిమీనున్నరు. పెండ్లంటె గింత కండ్ల పండ్లని మన్సుల జెర నిమ్మలపడ్డది బూద...

“ఆల్చొగలు పీటల మీన గౌ రా కో ని

సాయితలంత

**దాపు నుండి అచ్చిన
దంటలందర్క పిల్లపిలగానోటి
పండ్లవైన మందిత్తంటె బూదవ్వకు
కండ్ల పండుగైతంబి. పిలగానోలైతై
తేపతేపకు మత్తుజేత్తర్నని సంబుపడ్చుంట
జెప్పుడు. పూల గుమగుమాసఫ్ఫకు
పాటిగ కమ్మగ పాలాసనన...
అంటాలాసన.**

యియ్యంపు లోల్లకు బొట్టు వెట్టుండ్లమ్మా...”ని అయ్యగారు మైకుల విల్ఱండు. సట్టువోయి కూకోంగనే బొట్టువెట్టి బుక్కగులాలు సల్లి నోరు తీపిజేసి పాన్చుమిప్పిచ్చి ఆల్లండ్ల పెద్దోల్లందర్కు పూలదండ లేయించి బట్టలు వెట్టిచ్చిండు. సాన్మాయి సప్పుడుగాంగ పిలగాని కాల్లుగడిగిర్చు. ఆల్లుసుత బూమవ్వ తర్పున పెద్దోల్లందర్కు తువ్వాలలు రైకబట్టలు మాపెట్టిర్చు. అత్తగారి వందునం అప్పాలసారె సుత అప్పజెప్పిన్న. పోట్టువ్విగినంక బంతిల గూకోని అందరు అంటల్చుంచిగున్న యమ్ముంట కడుప్రిండదిన్నరు. అందరి మొకాల్ల నవ్వులెల్లుతంటె బూదవ్వకాడికే నిండైంది.

****

తెల్లారై లగ్గమాయె. యిండ్లముంగట వూడ్పల్లి ముగ్గులు వెట్టోందెట్లని పొల్లను సాయితల కించ్చిపెట్టి ముగ్గురక్కజెల్లెండ్డు పెద్ద నాత్తిరింటికచ్చి నడ్డాం దాటంగనే పనుల్లేస్తూని తల్యాల బియ్యం, వరేండ్ల కుడ్జ, గర్దెబుడ్జీ, శెక్కబోమ్మ గిట్ల వట్టోని యేగిల్యారంగనే సాన్మాయితోటి మంటుపాన్నిజెరుకున్నరు.

పట్టబట్టలు గట్టి పెనిమిటి పెద్దిర్క మెల్లవెడ్తండు. బూమక్క తల్లండ్రి బొట్టువెట్టి కాల్లుగడిగే బట్టల్చెట్టిన్న. ఆర్గురు అయ్యగార్లు తెల్లారగట్ల ఆరీట్చు సురువుజేతై పొద్దూకి ఆరుగొట్టింది. పూల్పండ్లక యిజ్జతికి పాట్లవడ్డమని బూదక్క శాసతక్కమందికే శెప్పింది. పర్స్సెన పనుల్లపడి పానపానపోల్ల సుత ఆది మర్చింది. మల్లండ్ల శానమంది కర్నని బయపడవటి. ఆడికి నాట్లెదు వందలమంది మాగచ్చిన్న. కొద్దిగ దూరమూలకెల్లి సుత పిల్లజెల్లతోటి కట్టపడ్చుంట కర్సువెట్టోని కాల్లల్చిన్న. పాపం పిల్చినంద్చు మాట వోవడ్డన్నున్నరు గావచ్చు. సల్లగ సలిల బగ్గనే గోస పడ్డరు.

పూలపందిరి సూశ్చాన్ని రొండుగండ్ల సాలలె పందిట్ల సరోయినక్క టీలిబోల్లే యెండోలె మెర్చినయి. లైట్లు సింగిడి రంగుల్ల యెల్లుతన్నయి. ఎంకచేస్తప్పు పధ్మమవ్వ దేవుల్లు అందర్కు సల్లగ దీవినార్థి వెడ్డత్తు. పిల్లపిలగాడు బొమ్మలోలె... సాయితలంత మొదాలె అన్మన్నరోమె ముద్రాకు పచ్చ పట్టిరెలు గట్టి శిల్చలోలె దిరుగుడు. పిలగాని తర్చోల్లు, అచ్చిన అయ్యగార్లు, సుట్టాలు బందుగులందరు పడ్డతి పకారం మంఢ జేత్తరవ్వాని సరేంటె సరేన్నరు. ముసలోల్ల ముచ్చెట్లు, కడ్చార గావలిచ్చున్న, కాల్చొక్కెకాడ మొక్కుడు, సెకండిచ్చుడు.. శిన్న పిలగన్న ఎగుర్చుదున్నడు, కీకలేసుడు, డాన్సులు జేసుడు యెటుజాశ్చ సంబుంత సాయితలదే... బూమక్కను కూకోవెట్టి లగ్గంల పైసపర్క పండ్ల పలాలు శిన్న పెద్ద అక్కెర్చు సక్కెర్చు సర్వమాల్చే సూస్చుంటర్చు. పిల్లకు యెండి మంగులార్థి తప్పు, మంగులార్థులు, కుంకుంబరిడి సుతాల్చే పెట్టిర్చు.

“మీయింట్ల పెండ్లేకని మాకైతె మాదే కార్యమోలున్నదని” పతోక్కలు దగ్గర్కచ్చి బూదవ్వను కావలిచ్చుంటర్చు. సాయితలంత దాపు నుండి అచ్చిన దంటలందర్క పిలగానోల్లతోటి పండ్లవైన మందిత్తంటె బూదవ్వకు కండ్ల పండుగైతంబి. పిలగానోలైతై తేపతేపకు మత్తుజేత్తర్నని సంబుపడ్చుంట జెప్పుడు. పూల గుమగుమాసఫ్ఫకు పోటిగ కమ్మగ పాలాసన... అంట్యాలాసన. లగ్గంనాగెల్లే అప్పగింతలు

“తస్వీర్ బనాతాపవా తస్వీర్ నహీ బన్ తీ”

“లాగే చూటేనా అబ్ తో సనమ్”

“దోబదన్ ప్యార్ కె అగ్ మె జర్ గయె”

“నతుమ్ హామే జానో న హామే తుమే జానో”

అత్యంత జనాదరణ పాంచిన ఈ హింటి సినిమా గీతాలు పాడిందెవరో చాలా మంచికి తెలుసు. తల్లి మొహమూద్, మహ్మద్ రఫీ, హిమంత్ కుమార్ అని. కానీ ఏ హిరీ పై చిత్రికలించారో చాలా తక్కువ మంచికి తెలుసు. ఆ హిరీ చంద్రశేఖర్. మన ప్రాదరాబాదీ. అశ్వర్యపోతున్నారా? అవును చంద్రశేఖర్ మన ప్రాదరాబాదీలో పుట్టి పెరిగినవాడు. ఈ నెల 16న ముంబైలో తన తొంభై ఎనిమిదవ యేట కన్నమూళారు.

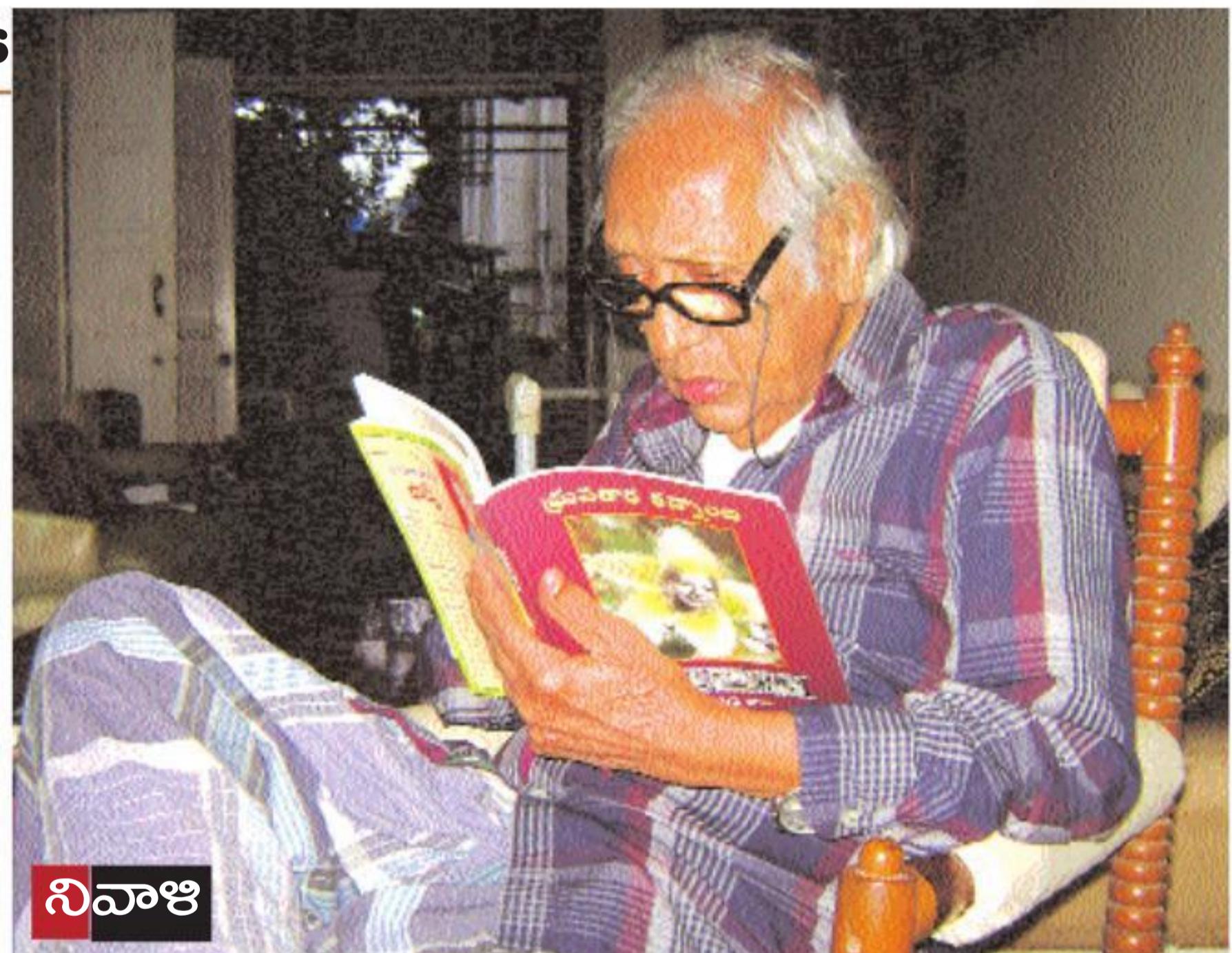
బాలీవుడ్ లో

యాక్టర్, డైరెక్టర్ మన చంద్రశేఖర్

- హెచ్.రమేష్ బాబు, 7780736386

ఆవి 1940 నాటికి ప్రాదరాబాదు స్టేట్ విమోచనోద్యమం ఊపందు కుంటున్న రోజులు. ఎవరో నిజాం నవాబు కారుపై బాంబు విసిరారు. అంతే కనిపించిన వారిని కనిపించినట్టే అరెస్టు చేసి జైల్లో పెడుతున్నారు, ముఖ్యంగా యువకులను. ఈ భయంతో నగరంలోని యువకులంతా దిక్కుతోచిన చోట్లకుపోయి తలదాచుకోవడం మొదలుపెట్టారు. చంద్రశేఖర్ కూడా నిజాంకు వ్యతిరేక పోరాటంలో పాలుపంచుకున్నాడు. పోలీసుల నుండి తప్పించు కోవడానికి సినిమాల్లో ట్రై చేస్తే పోలా అనుకుని మద్రాసు వెళ్లాడు. ఆ తరువాత బెంగుళూరు వెళ్లాడు. ఎక్కడా అవకాశాలు రాలేదు. తిరిగి ప్రాదరాబాదు వచ్చి బతుకుదెరువు కోసం ఏవేవో పనులు చేశాడు. కానీ సినిమాల్కి రావాలనే కోరిక అతన్ని వీడలేదు. ప్రాదరాబాదులో ప్రదర్శితమైన ప్రతి మూక్ సినిమా చూసిన చంద్రశేఖర్ టాకీలు వచ్చాక రూబీ మేయర్ సులోచన, మాస్టర్ నిసార్, జుబేదా, పృథ్వీరాజ్ కపూర్ వంటి హేమా హేమిలు నటించిన తొలి దశకం నాటి టాకీలు విడువుకుండా చూసేవాడు. వీటికి తోడు చంద్రశేఖర్ను హిందీలో అదృష్టం పరీక్షించుకొమ్మనే మిత్రుల ప్రోత్సాహం. ఇక బొంబాయి వెళ్లాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. 1942లో బొంబాయి వి.టి.

నివాళి

స్టోడియోల చుట్టూ ఏదైనా వేషం దొరుకుతుందాని తీరిగేవాడు. ఒక రోజు ఓ జూనియర్ ఆర్టిస్ట్ సఫ్టయర్ వచ్చి హిరీను చేస్తానని చెప్పి తీసుకెళ్లి ఎక్కుటూ నటుల బృందంలో కూర్చుబెట్టాడు. అది దిలీష్ కుమార్ మొదటి చిత్రం “జ్యోర్ భట్టా (1944)”. మొదటి రోజు ఘాటింగ్లోనే మనవాడి ఒడ్డు పొడుగు చూసి నీవు ఎక్కుటూలో ఏమిటి, నీ అందానికి డిసెంబర్ ఎక్కుటూలో చేరిపోవాలన్నారు. ఆ రోజుల్లో ఎస్ట్రాకి రోజుకి

రూపాయన్నర ఇస్తే, డిసెంబర్ ఎక్స్‌ప్రైస్‌కి 8, 9 రూపాయలు ఇచ్చేవారు. 1945 నాటికి షాలిమార్ ఫిలిం కంపెనీ (పూనా)లో నెలకి 70 రూపాయల జీతంతో కుదిరిపోయాడు. అక్కడే భరత్ వ్యాస్, రామానంద సాగర్, భరత్ భూషణ్ వంటి వారితో పరిచయమేర్పడింది.

ఇక్కడే రంగీలా రాజస్థాన్ 1949లో మొదటి హీరో భరత్ భూషణ్, రెండో హీరోగా చంద్రశేఖర్ చేశాడు. మొదట అక్కడే ఘంఘాద్ బేగంతో కలిసి కోర్స్‌గా గొంతు కలిపాడు.

ఇంతలో షాలిమార్ కంపెనీ

నుండి బయటికి రావలసి వచ్చింది. శ్యామ్ వంటి పెద్ద హీరో షాలిమార్ని వదిలేశాడు. మళ్ళీ కథ మొదటికి వచ్చింది. బొంబాయి వచ్చి దాదాలో స్న్యాడియోల చుట్టూ చక్కర్లు కొట్టక తప్పలేదు. ఆయన మిత్రుడు ఎస్.ఎ. ప్రేమ తీసుకెళ్లి రాజ్‌కమల్ కంపెనీలో నెల జీతానికి కుదిర్చాడు. అంతే బతుక్కి భరోసా ఏర్పడింది. రాజ్‌కమల్లో సెలక్షన్‌లలో పాల్గొంటున్నప్పుడు కేశవరావ్ దాతే పక్కనే ఉన్న ఘంఘాద్ బేగం ఆయనను చూసి ఇతను బాగా నటించడమే కాదు... పాడతాడు కూడా. మనకు పనికి వస్తూడు “సెలక్షన్ కరో” అని రికమండ్ చేసింది.

అప్పుడే రాజ్‌కమల్ వారు తీసిన ‘అప్పాదేశ్’ (1949-తమిళంలో “నమ్ నాడ్”) ఎవరో నటుడు బాగా చేయలేకపోతే కేశవరావ్ దాతే ఆ వేషానికి చంద్రశేఖర్ను సూచించాడు. మనవాడు సింగిల్ టేక్‌లో ఓకే చేసేశాడు. అంతే

శాంతారాం తన తర్వాతి చిత్రం “సురంగ్”లో

ఇద్దరు హీరోల్లో ఒకడిగా ఎంపిక చేశాడు. హీరోయిన్ ఫీలా రమ్యాన్.

చంద్రశేఖర్ ది గని కార్మికుడి వేషం. అద్భుతంగా

పండించాడు. సినిమా బాగా ఆడింది. మనోడికి వేషాలు

వరుస కట్టినవి.

శాంతారాంతోనైతే చాలా మంది మిత్రులు, సెన్సర్ బోర్డు మెంబర్లు “సురంగ్”లో

చంద్రశేఖర్ పాత పోషణ చూసి “ఈ ఒరిజినల్ గని కార్మికుడిని

ఎక్కడ పట్టుకొచ్చా రండి” అనడిగేశారు.

అదీ ఆయన గొప్పతనం. సినీ పత్రికలన్నీ

చంద్రశేఖర్ గురించి గొప్పగా రాశాయి. “స్టార్ ఈస్ట్ బోర్డు” అని. సురంగ్ (1953) నమయం లోనే “ఫర్మాయిష్” కూడా వచ్చింది. 1954లో విడుదలైన “శేరత్ తేరి యహీ కపోనీ” లో భరత్ భూషణ్తో బాటు మరో హీరోగా చేశాడు. ఈ సినిమాకు బి.కె.సాగర్ వద్ద అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ గా కూడా పని చేశాడు.

“బారాదరి (1955)”లో అజిత్తో పాటు చంద్రశేఖర్ కూడా మరో హీరో. తలత మొహమూద్ పాడిన “తస్వీర్ బనాతాపూ” పాటను ఇందులోనే చంద్రశేఖర్పై చిత్రికరించారు. మళ్ళీ స్టార్రర్ చిత్రం “బాగీసిపాహి (1958)” లో మధుబాల - రంజన్, ఓంప్రకావ్లతో చాటు చంద్రశేఖర్ కూడా ముఖ్య భూమికను పోషించాడు. దానికి ముందు తీసిన రూప్ కుమార్, “పన్నా”, “బజ్ రంగ్ బలి”, “బసంత్ బహర్ (1956)” చిత్రాల్లో రెండో హీరోగా నటించాడు.

“సురంగ్” చంద్రశేఖర్ సినీ జీవితాన్ని మలుపు తిప్పితే “కాలీటోపీ లాల్ రుమాల్ (1959)”, మైలురాయిగా నిలిచిపోయింది. షకీలా హీరోయిన్. సూపర్ హీట్ చిత్రంగా ఆడింది. “మస్తానా (1954)”లో మోతీలాల్, నిగార్ సుల్తానాతో కలిసి పని చేశాడు. “భలా ఆద్ధు(1958)”లో శేఖర్తో అనితా గుహ హీరోయిన్గా నటించింది. తరువాత “హమ్ దివానే సచ్చే కా భోలా బాలా”, “మినార్”, “బర్వుత్ కి రాత్” ఒకదాని తరువాత ఒకటి చంద్రశేఖర్ని హీరోగా నిలబెట్టాయి.

అయితే శాంతారాం వద్ద పని చేస్తున్నప్పుడే ఎడిటింగ్, డైరెక్షన్, ప్రైషన్ వర్క్ విభాగాల్లో శిక్షణ పొందడంతో పాటు, తాను స్వ్యంతంగా సినిమా తీయాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. ఆర్.చంద్ర, భరత్ భూషణ్, చంద్రశేఖర్ ముగ్గురూ ప్రాణ మిత్రులు. అంతకు ముందే స్వంత నిర్మాణ సంస్లాపాల్కోల్చుకుని స్థిరపడి పోవాలను కున్నారు. అనుకున్నట్టుగానే భరత్ భూషణ్ ‘దూజ్ కా చాంద్’ తీస్తే ఆర్.చంద్ర “నయా ఉమర్ కి నయా ఘసల్” తీశారు.

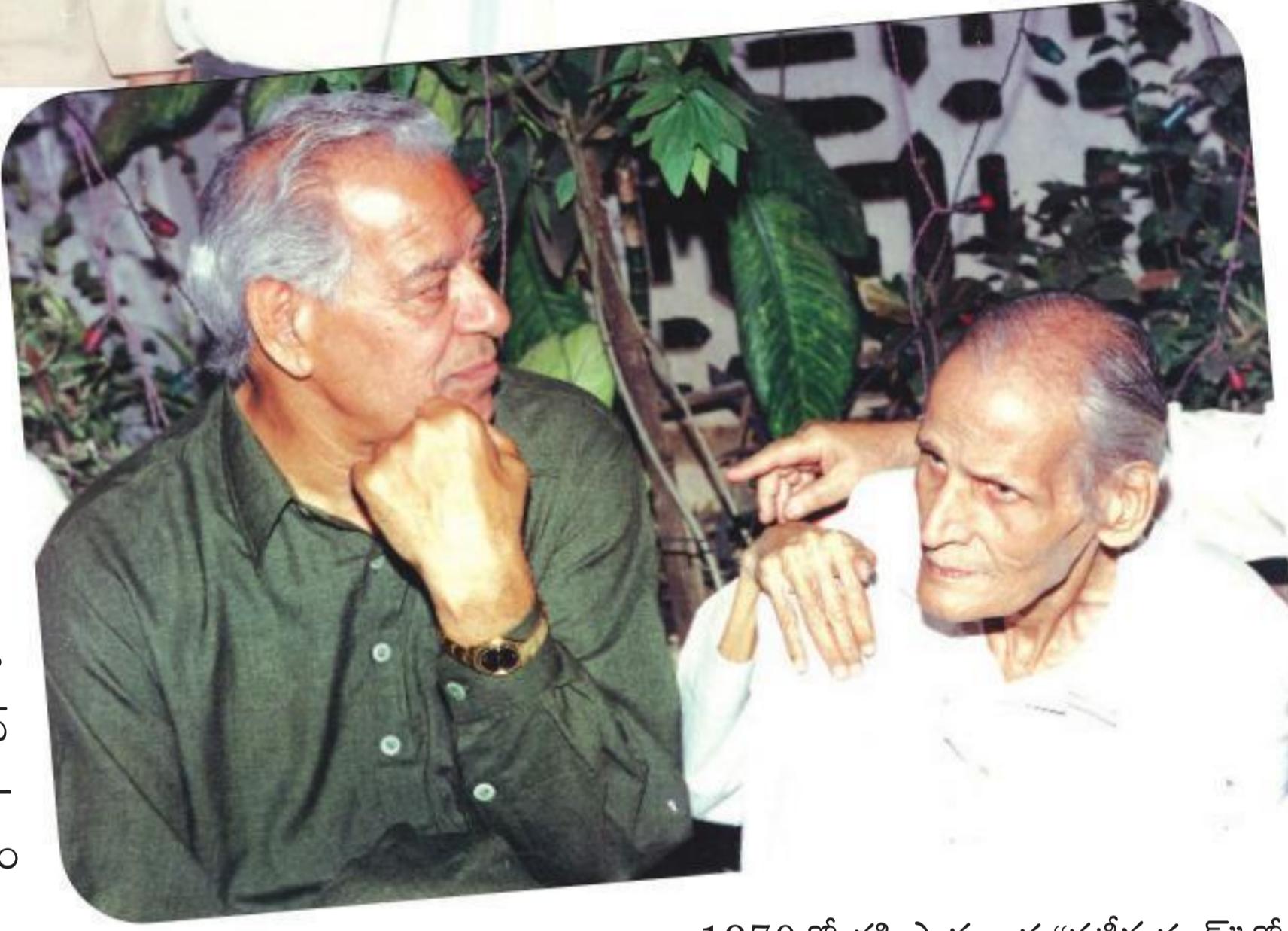
చంద్రశేఖర్ రైటర్, డైరెక్షన్, ప్రొడ్యూసర్, హీరోగా తీసిన సినిమా “చాచాచా” (1964). హిందీ చిత్రరంగంలో ఒక సంచలనం. ఒక సాధారణ బాలీవుడ్ హీరో తీసిన మూజికల్ హీట్గా నిలిచిపోయింది. ఎక్యుల్ ఖురేషి (ఇతనూ ప్రైవేట్ కాంపానీ) సంగీతంలో నీరజ్ రాసి “సుభాన ఆయే - షామ్ న ఆయే”, “వో తుమ్ న థే - వో హమ్ న థే” పాటలు మారు మోగిపోయనవి. సినిమా అంతా

తయారయ్యక అప్పటికే రికార్డయిన ముగ్గుం “ఎక్ చమేలీకీ మండ్యే తలే” పాటను రాజ్ భోస్లు సలవా మేరకు సలీం అనార్కులి కాస్ట్యామ్స్ తో ఘాట్ చేసి జత చేశారు. హిందీ సినిమాను ఒక ఊపు ఊపింది. “చాచాచా”. హీరోయిన్ పెలెన్ ధనవంతుల పిల్ల. సెలవుల్లో కాశ్చీర్ వెళ్లిన తను అక్కడ పేదవాడైన హీరో చంద్రశేఖర్ ప్రేమలో పడుతుంది. లో బడ్జెట్ సినిమా నెల రోజుల్లోనే పూర్తి చేశాడు. అది కష్టమన్ కలర్ చిత్రాల కాలమైనా, నలుపు - తెలుపుల్లో తీసి సక్కెన్ సాధించడం చంద్రశేఖర్ ప్రతిబింబించాడు.

చాలా మంది యాక్టర్, రైటర్స్, డైరెక్టర్, ప్రొడ్యూసర్గా మొదటి వ్యక్తి మనోజ్కుమార్ అంటారు. కానీ చంద్రశేఖరే ఆద్యాడు. విభిన్నంగా మొడలు విరుస్తూ డాన్స్ చేసిన షమీయ్ కన్నా ముందుగా “చాచాచా” డాన్స్తో బాలీవుడ్లో త్రైండ్ సెట్ చేసింది మన చంద్రశేఖరే. ‘చాచాచా’ వచ్చిన తరువాతనే షమీయ్ కపూర్ “తీస్తే మంజిల్ (1966)” తదితర చిత్రాలు వచ్చిన విషయం ఇక్కడ గమనార్థం. 23 కేంద్రాల్లో విజయవంతంగా శతదినోత్సవం చేసుకున్న చాచాచా చంద్రశేఖర్ను బహుముఖ సినీ టెక్నిషియన్గా నిలబెట్టింది. “చాచాచా” విజయోత్సవం తో తీసిన మరో చిత్రం “ఫ్రైట్ సింగర్ (1966)”. ఏధి బాలల జీవితాలను కథాంశంగా తీసుకుని రూపొందించిన ఈ సినిమా కమర్సియల్గా ఫెయిలయినా పలు అవార్డులే గాక జాకీర్ హుస్సెన్, ఇందిరాగాంధీ వంటి ఎందరో దేశ నాయకుల ప్రశంసలందుకున్నది. ఈ చిత్రం తరువాత నాలుగేళ్ల పాటు ఏ చిత్రంలోనూ నటించని చంద్రశేఖర్ తాను అంతకుముందే నెలకొల్పిన సినీ ఆర్టిస్ట్ అసోసియేషన్, ఇతర అనుబంధ సంఘాల నిర్వహణలో మునిగిపోయాడు. 1950ల నాటికి తరచూ నిర్మాతలు నటీనటులు, టెక్నిషియన్లు పరస్పరం వివాదాలతో సినిమా ఘాటింగ్లు రద్దయ్యేవి. వీటిని దగ్గరగా గమనించిన చంద్రశేఖర్ అటు నిర్మాతలకు, టెక్నిషియన్లకు నష్టం లేని పరిష్కారాలు చూపి ఫిలిం ఫెడరేషన్ భూమికను ఇండస్ట్రీలో కీలకం చేశాడు. దాంతో ఘాటింగ్లు ఆగడం, సమ్మేలు, చెల్లింపుల నిలిపివేతలు అనేవే లేకుండా పోయినవి.

1970లో శక్తి సామంత “కటీపతంగ్”లో

కారెక్టర్ యాక్టర్గా తన రెండో ఇన్నింగ్స్ ప్రారంభించిన చంద్రశేఖర్ “హామ్ తుమ్ జౌర్ వో, హల్చల్ (1971), కోవిడ్, పరిచయ్ (1972), నాట్టీత్, దర్జా (1973), అపరాధి, దోషూల్ (1974), సన్మాని (1975), దఫా 302 (1975), బెకసూర్ (1980), బర్మాత్ కి ఎ రాత్ వంటి వందకు పైగా చిత్రాల్లో నటించాడు.

మరోవైపు కారెక్టర్ రోల్స్ చేస్తూనే రామాయణ్, మహాభారత్, పరివర్తన, కమాండర్ వంటి టీవీ సీరియల్స్ లో నటించిన చంద్రశేఖర్ చివరి చిత్రం “భావ్” (2000) యోధానుయాధులకే అసాధ్యమైన హిందీ సినీరంగంలో ఏడు దశాబ్దాలు తనదైన శైలిలో ఉనికిని నిలుపుకుని మచ్చలేని జీవితాన్ని గడిపిన చంద్రశేఖర్ను బొంబాయిలో సత్కరించని సంస్కరించాడు.

1923 జూలై 7న పైపరాబాదు పాతనగరంలో జన్మించిన మన చంద్రశేఖర్ పైపరాబాద్తో తన అనుబంధాన్ని చివరి వరకు తెంచుకోలేదు. ప్రస్తుత రాజ్యసభ సభ్యుడు కె.కేశవ రావుతో ఆయనకు దగ్గరి స్నేహం. ఇంకా మాజీ ముఖ్యమంత్రి టి.అంజయ్, నటుడు ప్రభాకర్ రెడ్డి, సినీ గోయర్ బి.కిషన్లతో ఆయనకు మంచి స్నేహం ఉండేది. దిలీప్ కుమార్ తర్వాత హిందీ సినిమా రంగంలో అత్యధిక కాలం కొనసాగిన ఏకైక నటుడు గండి చంద్రశేఖర్. ఆయన మరణం హిందీ తెరకు, తెలంగాణాలోని సినీ అభిమానులకు తీరని లోటు.

ఒక శ్రీ జీవితంలోని విషయం ‘జీవుకి’

జీవితంలో

ఆనందం అన్నదే లేక నిస్సారంగా రోజులు
గడిపిన ఒక శ్రీ, జీవించిన ప్రతి నిముషం తన
కోరకలను ఆశలను చంపుకుని, ప్రేమ దొరకక, ఒంటలగా
ఎనబై సంవత్సరాలు బతికిందనుకుందాం. ప్రతి నిముషం
భారంగా గడిపిన ఆమె ఏదో ఒక సందర్భంలో తన గతాన్ని
గుర్తుచేసుకుంటే అటి దృశ్యంగా ఆమెకు ఎలా కనిపిస్తుంది?
పేలవంగా, వెలితిగా, జీవం లేకుండా, సీరసంగా, బిగులుగా,
కళావిహానంగా, అందవికారంగా, అర్థ రహితంగా.. అంతే కదా.
అంటే అటి ఎలా ఉంటుంది? అటువంటి జీవితాన్ని వీక్షించే
అనుభవం ఎలా ఉంటుంది ? ఆ అనుభవాన్ని ఒక
గంటన్నర సేపు) మనదిగా చేసుకోవాలంటీ “జీన్స్”

ಅನ್ವೆ ಈ ಬೈಂದಾಗ್ಯಿ ಸ್ವಿನ್ಸ್‌ರ ಮುಂದಾಗಿ.

೨೦೫೬

ଶବ୍ଦ ଏତ୍ର

ఈంటాయి. ఈ కాన్సెప్టునే ప్రతి పూటను దర్శకులు మలిచారు. ఇది భారతీయ లోనిమాలోనే ఒక విన్యాత్తు ప్రయోగం. ఈ సినిమా చూసి అర్థం చేసుకునే స్థాయి ప్రైక్షకులు మనకు చాలా తక్కువ. కానీ తాత్పోర్స్వమై, లుయిస్ బున్యల్, రాబర్ట్ బ్రిస్పన్ లాంటి ప్రక్కర సినిమాలు చూసిన అనుభవం ఉన్న సినీ ప్రేమికులకు ఈ సినిమా గొప్పతనం అర్థం అవుతుంది. అసలు ప్రపంచ సినిమాతో పరిచయం లేని వ్యక్తులు మాడా ఈ సినిమా చూస్తున్నంత సేపు ఒక దుఖంతో, ఉంటరితనంతో చెప్పలేని విషాదంలో మునిగిపోతారు. లోనిమా ప్రతి ప్రేమ్మెల్ జోనకి అంతరంగంలోని ఉంటరితనాన్ని, అర్ధరహిత జీవితాన్ని ఆమె కళ్ళతోనే మాపించే ప్రయత్నం చేస్తారు దర్శకులు. దర్శకులు తన రాన్నమ్మ కథను, అందులో దుఖాన్ని తాను అనుభవించివుటుగావే మనవుగారుకా తీసుకవస్తారు.

మన నాన్నమ్మలు చిన్న పిల్లలుగా ఎలా ఉండి ఉంటారో మనం ఊహించలేం కదా. వారి ప్రస్తావన వచ్చిన ప్రతిసారి, మనకు వారి పరిచయమైన ముఖమే గుర్తుకువస్తూ ఉంటుంది. వారి చిన్నతనాన్ని మనం మన ఆలోచనలో దృశ్యాలుగా మలచుకోవాలనుకున్నప్పుడు ఆ దృశ్యాలలో వారు చిన్నపిల్లలుగా కనపడరు. మనకు పరిచయమయిన ఆ ముసలి మొహంతోనే వారి చిన్నతనాన్ని ఊహించుక్కనే ప్రయత్నం చేస్తాం. ఇది సహజం. ఆ ఊహించుకున్న దూరాన్ని చూసించే ప్రయత్నంలో దర్శకులు 2 క విమాణాలైన

2018లో ఆదిత్య వికంసేన్ గుప్తా దర్శకత్వంలో వచ్చిన ఈ సినిమాను ఇండియా, ప్రాన్స్, సింగపూర్ దేశాలకు చెందిన ప్రాడక్షన్ కంపెనీ సౌజన్యంతో నిర్మించారు. 20వ ముంబై ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్లో దీనికి ఉత్తమ చిత్రంగా అవార్డ్ లభించింది. తరువాత విదేశాలలో ఎన్నో ఫిల్మ్ ఫెస్టివల్లో దీన్ని ప్రదర్శించారు. ఈ సినిమా కథను దర్శకులు తన నానమ్మ జీవితం ఆధారంగా రాసుకున్నారు. ఆమె జీవితంలో అనుభవించిన ఒంటరితనాన్ని, విషాదాన్ని ఆ స్థాయిలో చూపించడానికి ఒక వినుశ్శాస్త్రమైన టెక్నిక్సు ఉపయోగించారు. అసలు సంతోషమనేడే లేని ఎనబై సంవత్సరాల జీవితం ఎలా ఉంటుందో ఆ జీవితాన్ని అనుభవించిన స్త్రీ మనసు ఎలా కుచించుకు పోయి ఉంటుందో సినిమా చూసిన ప్రతి వ్యక్తి స్వయంగా అనుభవిస్తాడు. ఒక గుడ్డివానికి స్వర్ణతో ప్రపంచాన్ని చూపించడానికి ప్రయత్నం చేసినట్టుగా, ఇతరుల జీవితంలోని జాధను అదే స్థాయిలో అనుభవించలేని మనిషిని ఆ అనుభవానికి అతి దగ్గరగా తీసుకువెళ్ళగలిగిన దర్శకుని ప్రతిభకు అచ్చేరువు చెందుతాం. ఒక గంటన్నరసేపు మాత్రమే అనుభవించే ఆ విషాదాన్ని భరించలేని, చూడలేని, మనం అవే పరిస్థితులలో ఒక ఎనబై ఏళ్ళ బ్రతికిన ఒక స్త్రీ దుఖాన్ని తప్పక అర్థం చేసుకునే ప్రయత్నం చేస్తాం. ఆ విషాదాన్ని కొంత సేపు భరించాం కాబట్టి ఆ విషాదాన్ని తేలికగా తీసుకోలేం. ఆమె జీవితంలోని అర్ధహీనత్వానికి సంపూర్ణంగా సానుభూతి చూపించగలుగుతాం. అందుకే ఈ సినిమా చూడడం చాలా కష్టమైన, అనుభవం.

సినిమా కథకు వస్తే... జోనకి అనే ఒక ఎన్బై సంవత్సరాల వ్యధురాలు మరణానికి దగ్గరగా మంచం మీద పడి ఉంది. ఆ అపస్టోరక స్థితిలో ఆమెకు గడిచిన జీవితం దృశ్యాలుగా కనిపిస్తూ

- പി.ജോൺ, 9885384740

పెక్కిని ఉపయోగిస్తారు. ఇక్కడ జోనకి చిన్నతనాన్ని చూపిస్తూ ఆమెను అదే ఎనభయేళ్ళ వ్యవహారాలిగా చూపిస్తూ ఆమె తల్లిని ఆమె కన్నా తక్కువ వయసున్న ఆమెగా చూపిస్తారు దర్జకులు. నాయనమ్మ అమ్మను మనం ఏ ఫోటోలోనో చూస్తాం. ఆ ఫోటోలో ఆమె వయసు ఎంతుంటుందో ఆమె ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు అదే వయసుతో ఆమెను గుర్తుకు తెచ్చుకుంటాం. అదే పద్ధతిలో ఈ సినిమా తీయడం వలన మనకు చాలా సీస్సు వింతగా కనిపిస్తాయి. ఉదాహరణకు పండిమ్మిది సంవత్సరాల జోనకికి ఆమె తల్లి స్నానం చేయుస్తూ, ఆమెను మందలిస్తుంటుంది. ఆ సీన్ ద్వారా కూతురు జీవితం పై తల్లి అధికారం కనిపిస్తుంది. జోనకీ జీవిత కథకు అది చాలా అవసరం అయిన సీన్. అయితే ఇందులో జొనకీ మనకు ఎనబై ఏళ్ళ స్త్రీగానే కనిపిస్తుంది. ఆమెను గుర్తుకు తెచ్చుకుంటున్న ప్రతిసారి ఆమె ప్రస్తుత రూపమే దర్జకునికి

కనిపిస్తుంది కదా. అమెకు స్వానం చేపిస్తున్న తల్లి అమె కన్నా వయసులో చిన్నగా ఉంటుంది. అంటే దర్శకులు అమె ఫోటో చూసి ఆమెను ఎలా గుర్తుంచుకున్నాడో అదే వయసులో ఆమె ఉంటే, నానమృగా మారిన జోనికి ఆ ముడతల శరీరంతోనే తల్లి సహాయంతో స్వానం చేస్తున్న కూతురుగా మనవడు చూస్తాడు. అంటే శ్రీన్ పైన ఒక ముసలి శ్రీకి, చిన్న వయసున్న శ్రీ స్వానం చేయస్తా ఉంటుంది. కాని వయసులో ఉన్న శ్రీ తల్లి, ముసలి శ్రీ కూతురు. ఎందుకంటే కథ చెప్పున్న మనవడికి వారిద్దరూ ఆ

రూపంలోనే పరిచయం. వారిని మరో రూపంలో అతను ఊహించుకోలేదు. ఎంతటి గొప్ప లాజిక్ ఇది. ఈ లాజిక్ తో నిర్మించిన చిత్రం నాకింత పరకు మరొకటి కనిపించలేదు.

ఇక కథకు వద్దాం... జోన్కి ఒక క్రిస్తియన్ యువకుడిని ప్రేమిస్తుంది. వారిద్దరూ చాటుగా కలుసుకుంటుంటారు. ఒకరి పట్ట మరొకరికి ఎంత పుట్టలు అంగీకరించరు. జోన్కి తల్లికి ఈ సంబంధం . కూతురి ప్రేమను తుంచేస్తుంది. ఆమె తండ్రి ఒక అతని ప్రపంచాన్ని చాలా వింతగా చూపిస్తాడు . నీకి ఆకులు మొక్కలు తప్ప ఇంకేం కనిపించవు. తన కూడా శ్రద్ధ ఉండదు. ఇంటి విషయాల పై కూడా ఉండదు. అతన్ని ఆ పచ్చదనం చుట్టూనే చూపిస్తారు వర్షకులు. అతను చూసేది, అనుభవించేది, జీవించేది మొక్కలతోనే. అలానే వాటి మధ్య మరణిస్తాడు. కూతురి ప్రేమను తల్లి కాదంటుంది. ఆమె ప్రియుడు ముద్దంలో సైనికుడిగా వెళ్లిపోతాడు. అప్పుడే ఆమె కన్నా వయసులో ఎంతో పెద్దాయన అయిన ఒక గొపింటి మక్కితో ఆమె పెళ్లి జరిగిపోతుంది.

ఆమెకు ఎటువంటి ఆనందం లభించడు. భర్త
మె ఆలోచనలు వేరు. ఒకే గదిలో అపరిచితులుగానే
యై. ఇద్దరి మధ్య బలవంతపు శారీరిక సంబంధం తప్ప
ందం ఉండడు. ఆమెను వెతుక్కుంటూ ఆమె
స్త్రాడు. అతన్ని జానకి కలుస్తుంది. కాని వారిద్దరూ
లేని పురిపితి

గాగే ఆమె నిర్వేదంగా జీవితాన్ని గడిపేస్తుంది. ఆమె ఏ ఆమె వద్దకు చేరాలని విశ్వ ప్రయత్నం చేస్తాడు. ఆ లలోనే ఆమె తల్లి అవతుంది. శరీరాన్ని ఉంటూ వని చేసుకోవడం తప్ప, ఆమె జీవితంలో పరిచే అనుభవాలు అంటూ ఏమీ ఉండవ. లో ఆనందం ఎండిపోతుంది. అన్ని సౌకర్యాల మధ్య దులా

ఆమె జీవితం మిగిలిపోతుంది. అలాగే అరవై సంవత్సరాలు పైగా జీవించి ఆమె మరణానికి దగ్గరవుతుంది. అన్ని సంవత్సరాల జీవితంలో తిరిగి చూసుకుంటే విషాదం, ఒంటరితనం, ఆమె దరికి చేరని అనందం తప్ప మరో అనుభవం గుర్తుకు రాదు. ఆ స్థితిలో ఆమె ఉండని ఆమెని చూడాలని వచ్చిన ఆమె ప్రియుని జీవితం కూడా దాదాపుగా అలాగే గడిచిందని ప్రేక్షకులకు అర్థం అవుతుంది. జోనకి చివరకు అలాగే అదే స్థితిలో మరణిస్తుంది.

తాము కోరుకున్నట్లు బలికే అవకాశం లేక కేవలం రోజులు గడువుతూ జీవితాన్ని సాగించిన ఎంతమంది శ్రీల విషాదమో ఈ సినిమాలోని ప్రతి సీన్లో కనిపిస్తుంది. ముదుసలిగా మారిన ఆమె జీవితంలో ప్రేమ దొరకని ఒంటరితనాన్ని దర్శకుడు చిత్రించిన విధానం బావుంది. ఆమెకు గడిచిన రోజుల్లో ప్రియున్ని కలుసుకున్న రోజులు గుర్తుకు వస్తుంటాయి. అపి మనవడు తన కళలో మాస్తాడు. అక్కడ శ్రీన్ పైన ఎనబై ఏళ్ళ వృద్ధురాలు తన ప్రియుడు ప్రేమగా తినిపించే నారింజ పండు తింటూ ఉంటుంది. ఆమె ప్రియుడు ఇరవై ఏళ్ళ యువకుడు. ఆ ప్రియుడి గురించి నాన్నమ్మ ద్వారా విన్నసంగతుల ఆధారంగా ఆ సీన్లో ప్రియుడిని చిన్న వయసు వాడుగా చూపిస్తూ నాన్నమ్మను ముదుసలిగా చూపించడం ద్వారా, ఆమె కోల్పోయిన జీవితంలోని విషాదం పది రెట్లయి మన ముందు కనిపిస్తుంది. అతని కాగిలో ఒదిగిపోయే ఆ ముసలమ్మ లో చేజారిన జీవితం, అతను లేకుండా ఆమె భరించిన ఒంటరితనం, చేజారిన యవ్వనం కనిపిస్తాయి.

ఇంతగా ఒక శ్రీలోని విషాదాన్ని శ్రీన్ పై చూపగలగడం సాధ్యం అని ఈ సినిమా చూసే దాకా తేలీయలేదు.

“జోనకి” సినిమా చూడడం చాలా కష్టం, కాని సమాజం నియంత్రించిన శ్రీ జీవితంలోని విషాదాన్ని ఇంత కన్నా గొప్పగా మరే చిత్రం ఇప్పటిదాకా చూపించలేదని చెప్పగలను. కారణం ఈ సినిమాలో హాడిన టిక్కిక్క. రచయిత కథ చెప్పడానికి ఎంచుకున్న పద్ధతి. జోనకి చేజార్యుకున్న ఆనందం, ఆమె

చేపాల్లో ఆ ప్రియుని యవ్వనం రూపంలో కనిపిస్తుంటే ఆమె జీవితంలోని అర్థహీనత ఆమె ముసలితనంలో కనిపిస్తుంది. రెండిని ఒకే పాట్లో ఒకటిగా చూపిస్తూ దర్శకుడు జోనకి గడిచిన జీవితం, సపుస్తున్న జీవితంలోని విషాదాలను కలిపి అత్యంత హృద్యంగా చూపించారు.

ప్రేమ ఫలాలు అనే సింబాలిజంతో నారింజ

పళ్ళను చాలా సీస్లలలో వాడుకున్నారు. చేజారిన ఫలాలు, చేతికి చిక్కిచిక్కని ఆనందాలు అనే భావంతో చాలా పాట్లలో ఈ పండ్లను దర్శకులు వాడుకున్నారు. ఈ ప్రయోగం కూడా చాలా వినూత్యుంగా ఉంది. నల్లటి వస్త్రాల మధ్య, వెలిసిపోయిన గోడల మధ్య, పేరుకుపోయిన నాచు మధ్య ఆ మెరుస్తున్న పండ్ల జీవితంలోని ఆనందాన్ని ప్రతిపాదిస్తాయి. కాని అవి అందుకుండామన్న ప్రతిసారి జోనకి వాటికి దూరం అవుతూ ఉంటుంది. జోనకి జీవితాంలోని ఈ సత్యాన్ని దర్శకుడు చూపించిన విధానంలోనే ఒక పొయెట్టిక్ సెన్స్ కనిపిస్తుంది. జోనకిగా లోలితా చట్టీ నటించారు. ఈ సినిమాలో సంగీతం కూడా వినీ వినిపించకుండా సినిమా అంతా సాగుతుంది. అతి తక్కువ సంబంధించిన వాతావరణానికి ఎంచుకున్న రంగులు, వచ్చే సంగీతం, పాత్రల భావలు, అన్నీ అత్యంత విషాదంగా ఉంటాయి. సినిమా నిడివి 95 నిముషాలే. ఆ కాస్త సేపే ఆ మూడ్లో ఉన్న కూడా ఆ విషాదం మన లోపల ఇంకిపోయిన భావన కలుగుతుంది. భారతీయ సినిమా పరిణామాన్ని స్పష్టించే ప్రతి ఒక్కరు చూడవలసిన సినిమా ఈ జోనకి. దర్శకుడు జోనకి కథ చెప్పిన విధానంలో ఎంతో మానసిక విశేషాలకు అవకాశం ఉంది. అందుకే నేను చూసిన సినిమాలలో మర్చిపోలేని సినిమా ఇది.

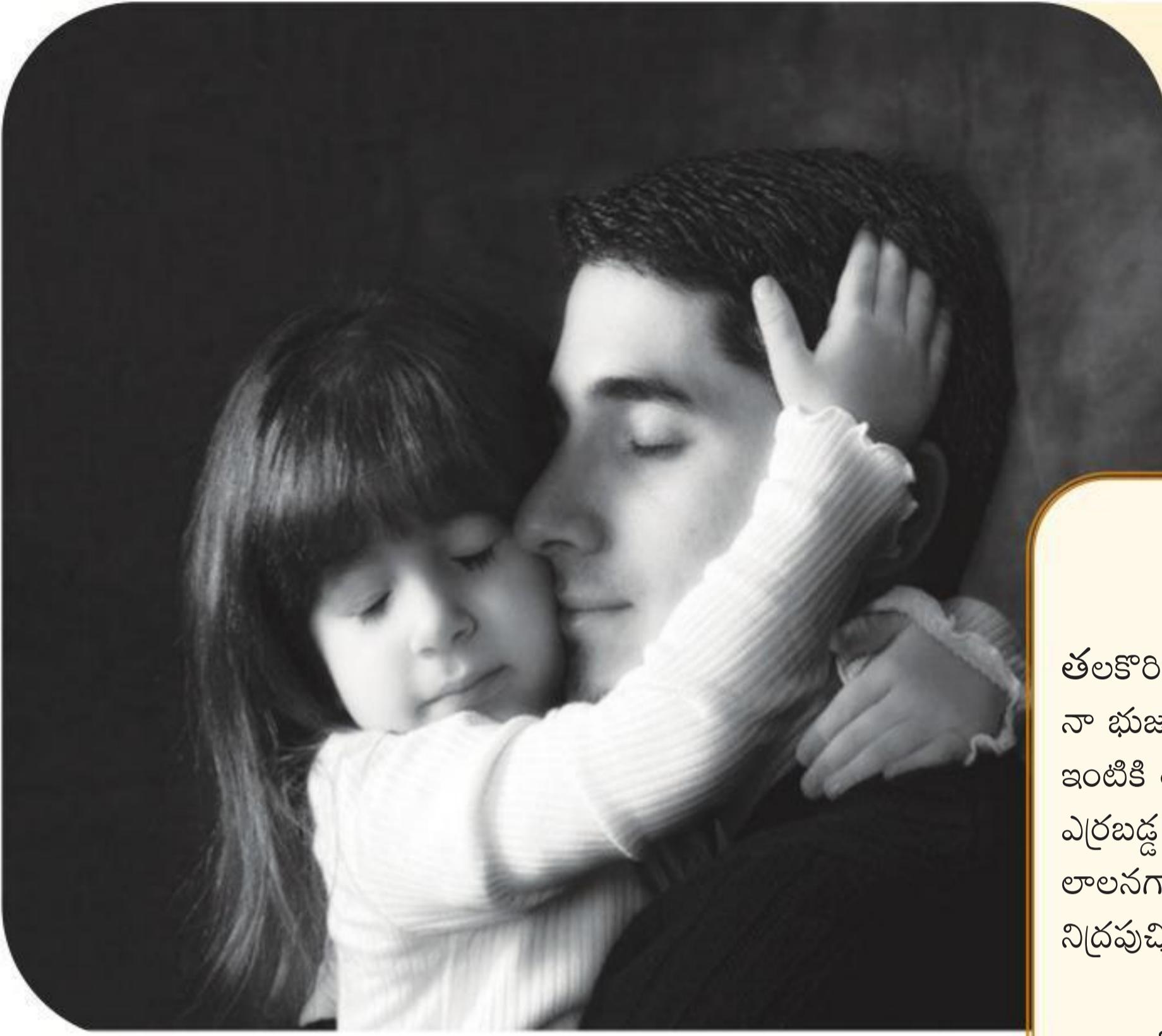
నాన్నకు జేజేలు..!!

“ఏమి మనిషా? ఏమో? భార్య చనిపోయిన దుఃఖం అన్నలు ఆ కళ్ళల్లో కనపడనే కనపడటం లేదు. ఇంత మంచి పలకలిస్తున్నా మౌనం తప్ప ఎలా చనిపోయిందీ చెప్పటం లేదు. ఇలాంటి మనిషిని మేము ఎక్కడా చూడలేదు” ఆ రీజు ఉదయం చనిపోయిన వరలక్ష్మిని చూడటానికి వచ్చిన వాళ్ళందరూ అనుకుంటూ ఉన్నారు. వరలక్ష్మి వయసు 70 ఏళ్ళు. ఆమె భర్త సుబ్బారావుకు 75 సంవత్సరాలు. సుబ్బారావు చాలా గంభీరమైన మనిషి. కొడుకులు కోడళ్ళు మనవళ్ళు, మనుమరాళ్ళతో కలిసి వాళ్ళందరూ ఉంటున్నారు.. ఆ రీజు ఉదయం గుండెపోటుతో హారాత్తగా వరలక్ష్మి చనిపోయింది.. సుబ్బారావు మౌనంగా ఇంటి వరండాలో చాలాసేపు కూర్చున్నాడు. లేచి అటూ, ఇటూ తిరిగాడు... చూసేవాళ్ళకు సుబ్బారావులో వరలక్ష్మి పోయిన దుఃఖం ఏ కోశానా కనిపించటం లేదు. వాళ్ళ కూతుర్లు ఇద్దరూ దూరంలో ఉన్నారు. వాళ్ళ వచ్చేసులికి సాయంత్రం నాలుగు గంటలు అయ్యింది. కూతుర్లను చూడగానే దుఃఖం కట్టలు తెంచుకున్నది సుబ్బారావుకు. కూతుర్లను పట్టుకొని “అమ్మా! మీ అమ్మ నన్న వంటివాడిని చేసి వెళ్ళపోయింది...” అంటూ ఒక్కసాలిగా బావురుమన్నాడు.. అప్పటిదాకా రకరకాలుగా మాట్లాడినవాళ్ళ నిట్టేప్పలై చూస్తుండిపోయారు. మన సమాజంలో ఇలా తమ భావాలను వ్యక్త పరచకుండా ఉండే మగవాళ్ళ చాలా మందే ఉన్నారు. తండ్రిలో కూడా తల్లి ఉన్నదన్నది వాస్తవం. జూన్ 20 ‘పిత్ర బినోత్సవం’ సందర్భంగా ఒక్కసాలి కన్న బిడ్డల కోసం ఎన్నోపాట్లు పడుతున్న నాన్నలందరినీ తలుచుకుందాం.

- కవిని ఆలూరి, 9701605623

ప్రపంచంలోని 193 దేశాలలో 52 దేశాలలో మాత్రమే ‘ఫాదర్స్ డే’ జరుపుకుంటున్నారు. చాలా దేశాలలో జూన్ మూడవ ఆదివారం నాడు ఫాదర్స్ డే గా జరుపుకుంటున్నారు. యూరప్ లాంటి కాథలిక్ దేశాల్లో మాత్రం మార్పి 19 సెయింట్ జోసెఫ్ డే నాడు జరుపుకుంటారు. అయితే 1908 లో వెస్ట్ వర్షీనియా చర్చలో మొదటిసారిగా ఫాదర్స్ డే జరిగిందన్నది ఒక కథనం... అయితే.. 1910లో యు.యస్ లో జరిగిన మైనింగ్ ప్రమాదంలో 361 మంది చనిపోయారు. వారిని స్కూరిస్తూ... 1910లో మొట్టమొదటిసారి సోనోరా స్కూర్ డాడ్ అనే మహిళ జూన్ మూడో ఆదివారం ఫాదర్స్ డే జరుపుకోవాలని ప్రతిపాదించింది.. డాడ్ తన తలిదండ్రులకు ఆరవ సంతానం. తల్లి మరణించిన తరువాత ఆమె తండ్రి వాళ్ళ బాగోగులను చూసుకున్నాడనీ.. బిడ్డలను అపురూపంగా చూసుకునే తండ్రులు ఉన్నారనీ, “మదర్స్ డే” లాగా “ఫాదర్స్ డే” జరుపుకోవాలని వాదించింది. 1966లో అమెరికా అధ్యక్షుడు లిండన్ జూన్ మూడవ ఆదివారం ఫాదర్స్ డే గా ప్రకటించారు. అప్పటి నుంచీ ప్రతి సంవత్సరం జూన్ మూడో ఆదివారం నాడు “ఫాదర్స్ డే” జరుపుకోవటం ఆనవాయితీగా వస్తోంది. 1972లో యు.యస్ లో ఫాదర్స్ డే ను జాతీయ సెలవు దినంగా ప్రకటించారు.

ప్రపంచంలోని 52 దేశాలలోని వివిధ ప్రాంతాలలో మార్పి నుంచి డిసెంబర్ దాకా ప్రతి సంవత్సరం ఫాదర్స్ డేను జరుపుకుంటూ ఉంటారు. మార్పి 14 ఇరాన్, మార్పి 19 బౌలీవియా, ఇటలీ స్పెయిన్ పోర్చుగల్, హ్యోండర్స్, మే 8 స్టార్ కొరియా, జూన్ మొదటి ఆదివారం లిధుమేనియా, జూన్ రెండో ఆదివారం -ఆస్ట్రేయా, బెల్జియం, ఈజ్యోడార్, జూన్ మూడో ఆదివారం ఆంటిగువా, కెనడా, బంగ్లాదేశ్, బల్గేరియా, బహా రూమ్, చిలీ, కొలంబియా, కూయిబా, సైప్రస్, ప్రాస్స్, గ్రీన్, గానా, హంకాంగ్, ఇండియా, ఐర్లాండ్, జమైకా, జపాన్, మలేషియా, మెక్సిక్, మాల్టా, నెఫ్రాల్సాండ్స్, పాకిస్తాన్, పనామా, పరాగ్వే, పెరుస్, ఫిలిప్పిన్స్, సింగపూర్, సెయింట్ విన్సెంట్, స్లోవెనియా, స్టాత్ ఆఫ్రికా, శ్రీలంక, స్విట్జర్లాండ్, తుర్కీ,

యుషైటెడ్ కింగ్ డమ్, వెనిజులా, జింబాబ్వే... జూన్ 17-సాల్వడార్, గ్రౌట్మాల, జూన్ 23 పోలెండ్, ఉగాండా, జులై రెండో వారం ఉరుగ్గే (స్టాత్ అమెరికా), జులై చివరి వారం -డోమినికన్

జీవలక్షణం

తలకొరివి పెట్టి వెనుదిరగగైనే
నా భజమ్ముద చెయ్యిసి ఓదార్చుతూ
ఇంటికి తీసుకు వచ్చింది నీడ
ఎర్రబడ్డ కళలోంచి జారే నీటిని తుడిచి
లాలనగా తల నిమురుతూ
నిద్రపుచ్చింది ఆ నీడే

బాల్యంలో నప్యుతూ కనిపించిన నాన్న
నాకు వయస్సాస్తున్న కొద్దీ మౌనిగా మారాడు
రోజంతా ఏ శ్రమయాగం చేసేవాడో
మా ఆకలి మంటలపై వర్ష రుతువై మెరిసేవాడు
ఏ ఉషస్సును మా భవిష్యత్తుగా కలగనేవాడో
మా పాదరక్కలుగా మారాడు
ఎండకు ఎండి వానకు నాని
చలికి పడికిన నాన్న
ఒంటికి చొక్కా తొడుక్కున్నట్టు గుర్తులేదు

ఏ అర్ధరాత్రో ఇల్లుచేరి మా చిట్టి బొజ్జలపై
తన మునివేళ్ళతో అనురాగ కవిత్వం రాశేవాడు
నాన్నను ప్రశాంతంగా ఎప్పుడూ చూడలేదు
ఆయన సేద తీరే కుర్చీ కూడా
ముందుకు వెనక్కి కదిలేది
చలనశీలత్వం ఆయన జీవలక్షణం

ఉదయస్తున్న సూర్యానికి
నడుస్తున్న నాన్న మట్టి పాదాలే కనిపించేవి
బట్టి చేతులతో బయటికెళ్లిన నాన్న
ఏవో దోసెడు దినుసులు తెచ్చేవాడు
ఇక అమ్మ వంటను కలగంటూ నిద్రపోయేది

అదేంటో నాన్నలకు ఆత్మాభిమానం ఎక్కువ
బిడ్డలు సంపాదనపరులు కాగానే
మారాజులా మహాప్రస్థానానికి
పయనమవుతారు
మనల్ని వెన్నుంటి ఉండే నీడలా మారిపోతారు?

(తానా ప్రపంచ సాహిత్య వేదిక నాన్న కవితల
ఎణటీలో ప్రథమ బహుమతి పాఠించిన కవిత)

- మానశ్రీ మల్లిక్, 8919338546

రిపబ్లిక్, ఆగస్టు 26 రెండో ఆదివారం బ్రెజిల్, ఆగస్టు 8 తైవాన్, చైనా, ఆగస్టు 24 అర్జైంటీనా, సెప్టెంబర్ మొదటి ఆదివారం ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిలాండ్, న్యూ మూన్ ఆఫ్ సెప్టెంబర్ నేపాల్, అక్షోబర్ మొదటి ఆదివారం లక్షేంబర్గ్, సవంబర్ రెండో ఆదివారం ఫిన్లాండ్, నార్స్, స్వీడన్, ఎస్టోనియా, డిసెంబర్ 5 -థాయిలాండ్ ...! ఇలా జరుపుకుంటున్నారు.

గతం లేకుండా వర్తమానం ఉండదు... వర్తమానం లేకుండా భవిష్యత్తు ఉండదు.. గత చరిత్రను మనం గమనిస్తే .. మానవ వికాసం చెందటానికి జీవ పరిణామక్రమం మానవుడు మానవ దశకు చేరుకోవటానికి ఎన్నో లక్షల సంవత్సరాలు పట్టింది. శ్రమ చేయటం ద్వారా మానవుడు ప్రకృతిపై విజయాన్ని సాధిస్తా వచ్చాడు. ఆదిమ సమాజంలో దైర్య సాహసాలకు, సామర్థ్యాలకూ పురుషునితో సమాన స్థాయిలో స్త్రీలు ఉన్నారు. నాగరిక సమాజం స్త్రీలను అబలలుగా చేసింది. ఇక వివాహ వ్యవస్థకు వస్తే వ్యక్తి ప్రాముఖ్యత లేకుండా గుంపు పెంపుదల కోసం జరిగిన ఆనాటి పెళ్ళిళ్ళను ఎంగెల్స్ గుంపు పెళ్ళిళ్ళ అని అన్నారు. క్రమంగా కుటుంబ వ్యవస్థలో వివాహ పద్ధతిలో అనేక మార్పులు వచ్చాయి. స్త్రీ పురుషుల మధ్య పని విభజన జరిగింది. ఆహారం, ఆయుధాలు, పశువుల పెంపకంలలో పురుషుడు ముఖ్య భూమిక వహించాడు. ఉత్సత్తి అనేది మెత్తం సమాజ ప్రయోజనాల కోసమే కాకుండా కుటుంబ ఆస్తిగా మారిపోయే క్రమంలో మాతృస్వామ్యం నుండి పితృస్వామ్యం దిశగా సమాజం మారుతూ వచ్చింది. స్త్రీ పురుషుల మధ్య శ్రమ విభజన జరిగింది. స్త్రీ కి ఇంటిలోపల పని బాధ్యత మాత్రమే ఉంది. క్రమంగా స్త్రీకి ఇంతకుముందు ఉన్న గౌరవం, ప్రాధాన్యతా తగింది.. ఉత్సత్తి నుంచి స్త్రీని వేరు చేసి స్త్రీని నాలుగు గోడల మధ్య బంధించి ఉంచటం వలన స్త్రీకి సమాజంలో పురుషునితో

పాటు సమాన స్థానము ఇవ్వటం జరగలేదు. పురుషుడు ఉత్సత్తిలో ప్రముఖ స్థానం వహించటం వలన కుటుంబం పై పురుషుని ఏకాధిపత్యం మొదలుయ్యాంది. సామూహిక రతి నుంచి బయట పడటానికి ఒకే కుటుంబ వ్యవస్థకు తలొగ్గింది స్త్రీ... చరిత్రలో ప్రాచీన కాలం నుండి బహుభార్యత్వం ఉన్నది. ఒకే వివాహం అన్నది కేవలం స్త్రీల పట్ల కరినంగా అమలు పరిచారు.

పితృస్వామిక వ్యవస్థ స్థిరపడింది. మాతృ వారసత్వం నుండి పితృవారసత్వంలోకి మారే క్రమంలో మహిళలను కుటుంబంలో పూర్తిగా దోషిడీకి గురిచేశారు. మగవాడు తను కన్న పిల్లలకు తన ఇంటి పేరే పెట్టాలనుకున్నాడు. మహిళలు తమ తిండి, బట్ట, ఇతర అవసరాల కోసం పూర్తిగా మగవాడిపై ఆధార పడవలసి వచ్చింది. ఈ క్రమంలో కుటుంబంలో తండ్రి పాత్ర ఒక విధంగా నీరేశించబడింది. తండ్రి ఎలా ఉండాలి ? తండ్రి గంభీరమైన స్వభావం కలవాడు... కరినుడు... పిల్లలతో కరినంగా వ్యవహరిస్తా ఉంటాడు... అతి క్రమశిక్షణతో పిల్లలను పెంచుతాడు. పిల్లలతో ఎటువంటి మానసిక అనుబంధాన్ని కలిగి ఉండదు... ఈ రకమైన లక్షణాలు పితృస్వామ్య వ్యవస్థలో తండ్రికి ఆపాదించబడ్డాయి... వాస్తవానికి తండ్రులు అంత కరినులా? బతకటానికి ఆక్షిజన్ ఎంత అవసరమో? కుటుంబానికి పురుషుడు అంతే అవసరం అన్నాడో మహానుభావుడు. కుటుంబానికి తల్లి ఎంత

నేటి తండ్రి

- ◆ జీవితానికి సంబంధించిన అనేక విషయాలలో స్వర్ణ మార్గాన్ని చూపించే మార్గదర్శి.
- ◆ జీవితంలో ఓటమి ఎదురైనప్పుడు గెలవటాన్ని నేర్చే మొదటి గురు
- ◆ పోరాట స్వార్థాన్ని నింపే యోధుడు.
- ◆ అతని త్యాగం అపారమైనది.. వెలకట్టలేనిది.
- ◆ ఒక రోల్ మోడల్
- ◆ ఒక మంచి స్నేహితుడు
- ◆ రక్షణ వలయంగా నిలిచే రక్షకుడు
- ◆ ‘నన్ను ప్రపంచానికి పరిచయం చేసింది ‘అమ్మ’ అయితే ప్రపంచాన్ని నాకు పరిచయం చేసింది ‘నాన్న’ అని అంటాడు ఒక మోటివేటర్...

అవసరమో? తండ్రి అంతే అవసరం..!

ఇక మన దేశంలో... జూన్ మూడో ఆదివారాన్ని మనం గత కొంత కాలంగా “పితృ దినోత్సవం”గా జరుపుకుంటున్నాం. ఇతర దేశాల కుటుంబ వ్యవస్థల మధ్య మన దేశ కుటుంబ వ్యవస్థ మధ్య చాలా అంతరం ఉన్నదన్నది మనకందరకూ విధితమే. పితృ దినోత్సవాన్ని గురించి మాట్లాడుకోవటానికి ముందుగా కొన్ని విషయాలను మననం చేసుకుండాం...

తరువాయి 22లో...

వెయిలీక

సేనాని

కోసల రాజ్యం రాజు అవివేకి. మహామంత్రి అతనికి మాయ మాటలు చెప్పి, సమయం చూసి రాజును వధించి రాజు కావాలనే కుతంత్రాలు పన్నుతున్నాడు.

కానీ సేనాని వీర వర్గ అతని ప్రయత్నాలు నిర్విర్యం చేస్తున్నాడు. సేనానిని మచ్చిక చేసుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాడు మహామంత్రి.

ఈ రోజు సేనాని గుర్రపుశాలలో ఉండగా మహామంత్రి వచ్చి “వీర వర్గ ఇంకా ఎంత కాలం ఈ సేనాని బతుకు. ఈ అవివేకి రాజు ప్రజలకు సద్గైన పాలన అందించలేదు. పై హెచ్చు మనకు పక్క రాజ్యాలలో వైరం వచ్చి ఈ రాజ్యం అంతమై పోగలదు అందుకని...” అంటూ ఆగాడు.

“చెప్పండి అందుకని” అన్నాడు వీర వర్గ.

“నాతో చేయి కలుపు, అదను చూసి రాజును మట్టు పెట్టు. తర్వాత నేను మహారాజును, మీరు మహా మంత్రి సరేనా” అన్నాడు.

దానికి వీర వర్గ ఆలోచించి “నేను అదే ప్రయత్నంలో ఉన్నాను మహా మంత్రి. ఎంత కాలం ఈ సేనాని సేవ రేపు రాజును ఉద్యాన వనంలోకి

**స్వామి
భక్తి పరాయణ
డిగా, మీ ఉప్పు తింటున్న**

**కారణంగా దోషిని పట్టించాలనే మంత్రితో చేయి
కవిపాను, నమ్మించాను. మిమ్మల్ని కాపాడు కున్నాను.
ఇటువంటి ద్రోహలు ఉన్నంత వరకు రాజ్యం అభివృద్ధి
చెందదు. తరతరాలుగా మీ కుటుంబానికి
నమ్మకంగా ఉన్నాం. మా రాజును దక్కించు
కున్నాం. ఆ తృప్తి చాలు నాకు**

తీనుకువ స్తా.

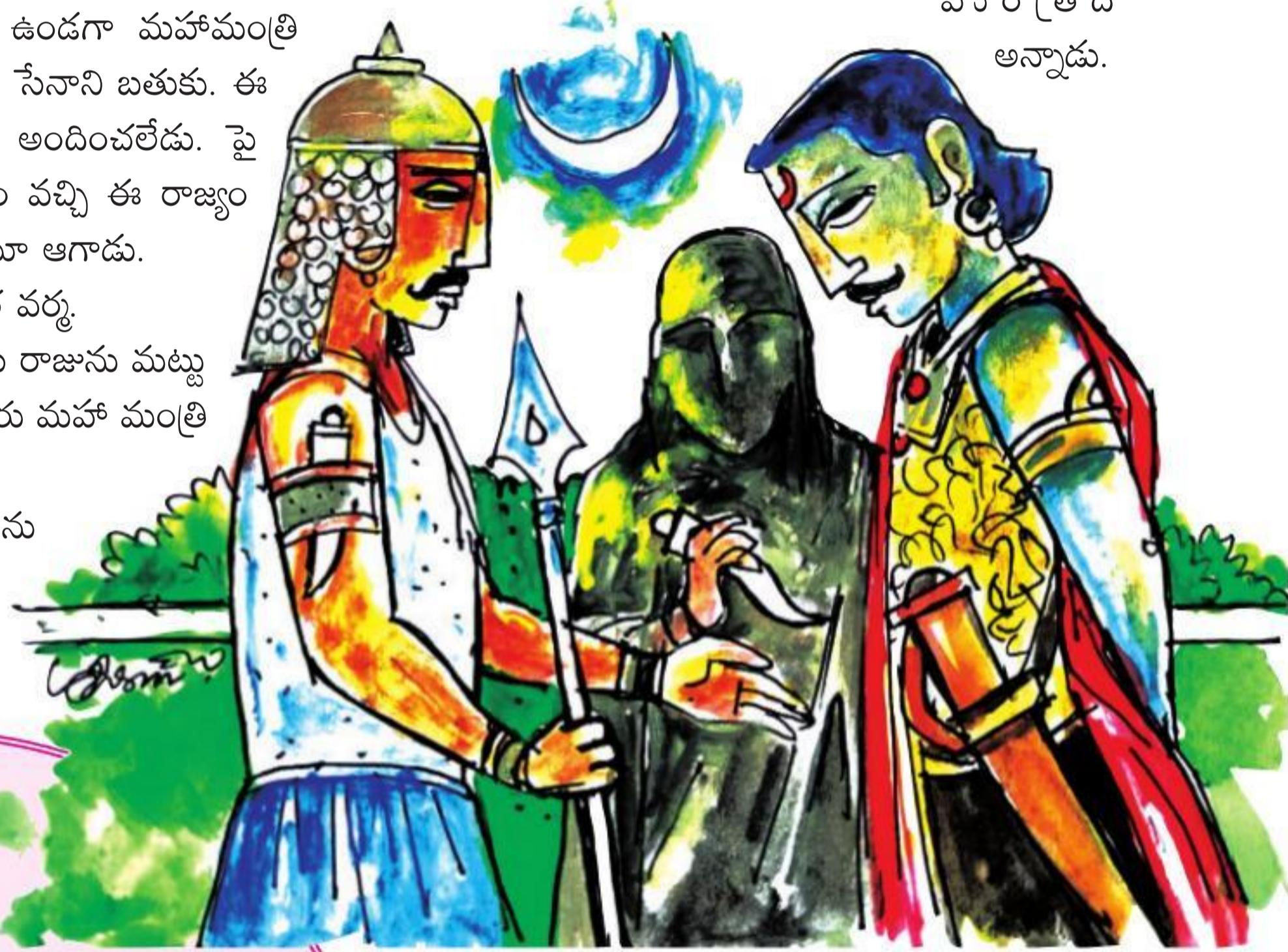
అయితే రాజును వధించ వలసినది నువ్వు. తర్వాత ఎవరో దుండగులు రాజును చంపారని సాక్షిగా నేను ఉంటా” అన్నాడు. మహా మంత్రి విషపు నవ్వు నవ్వి “నువ్వు ఆ పని చేయగల సమర్థుడవు. ఆలస్యం చేయక ఆ పనిలో ఉండు” అని వెళ్లాడు.

మరుసటిరోజు చంద్రోదయానా రాజు, సేనాని ఉద్యాన వనంలో అటు ఇటు తిరుగుతూ మాట్లాడుకుంటున్నారు.

“ఈ చల్లదనంలో వర్షం వస్తే బాగు బాగు కదా సేనాని” అన్నాడు రాజు.

“అవును రాజు! వర్షం వస్తే మీరు తడుస్తారు. జలుబు, జ్యోరం వస్తుంది .. అంటుండగా రాజు అడ్డు తగిలి “తర్వాత మేము మరణిస్తాం” అనగానే “ఎప్పుడో ఎందుకు ఇప్పుడే నిన్ను వధిస్తా” అని ఓ ముసుగు మనిషి రాజుపై దూకగా సేనాని ఒడుపుగా పట్టుకొని “దుర్మార్గుడా! రాజు గారిపైనే హత్య ప్రయత్నం చేస్తావా రాజును చంపి రాజ్యాన్ని హస్తగతం చేసుకోవాలనుకుంటున్నావా! ఎవరు నువ్వు” అని ముసుగు తోలగించాడు.

ఎదురుగా మహా మంత్రి కనపడగానే రాజు నివ్వేర పోయాడు. మహామంత్రి సైగ చేస్తుండగా సేనాని నవ్వి “రాజు! మీ అమాయకత్వం ఆసరాగా చేసుకుని మిమ్మలను వధించి ఈ రాజ్యానికి రాజు కావాలనే దుర్మార్గ వుంచ్తి ది .. అన్నాడు.

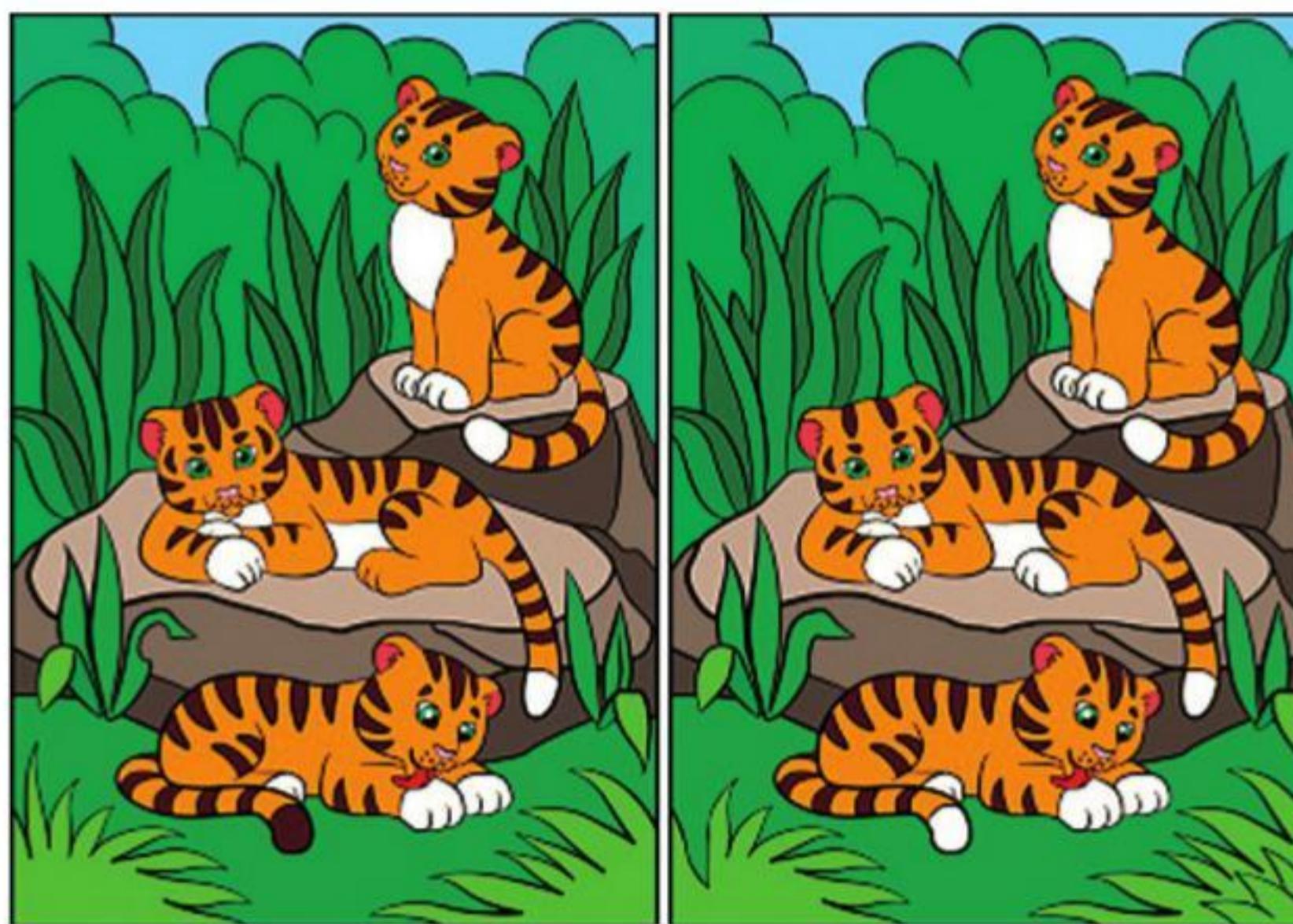
దానికి మంత్రి “కాదు రాజు! ఇతను కూడా మీ వధకు కుట్ల పన్నాడు” అన్నాడు.

దానికి వీర వర్గ “నిజమే, స్వామి భక్తి పరాయణడిగా, మీ ఉప్పు తింటున్న కారణంగా దోషిని పట్టించాలనే మంత్రితో చేయి కవిపాను, నమ్మించాను. మిమ్మల్ని కాపాడుకున్నాను. ఇటువంటి ద్రోహలు ఉన్నంత వరకు రాజ్యం అభివృద్ధి చెందదు. తరతరాలుగా మీ కుటుంబానికి నమ్మకంగా ఉన్నాం. మా రాజును దక్కించుకున్నాం. ఆ తృప్తి చాలు నాకు” అన్నాడు.

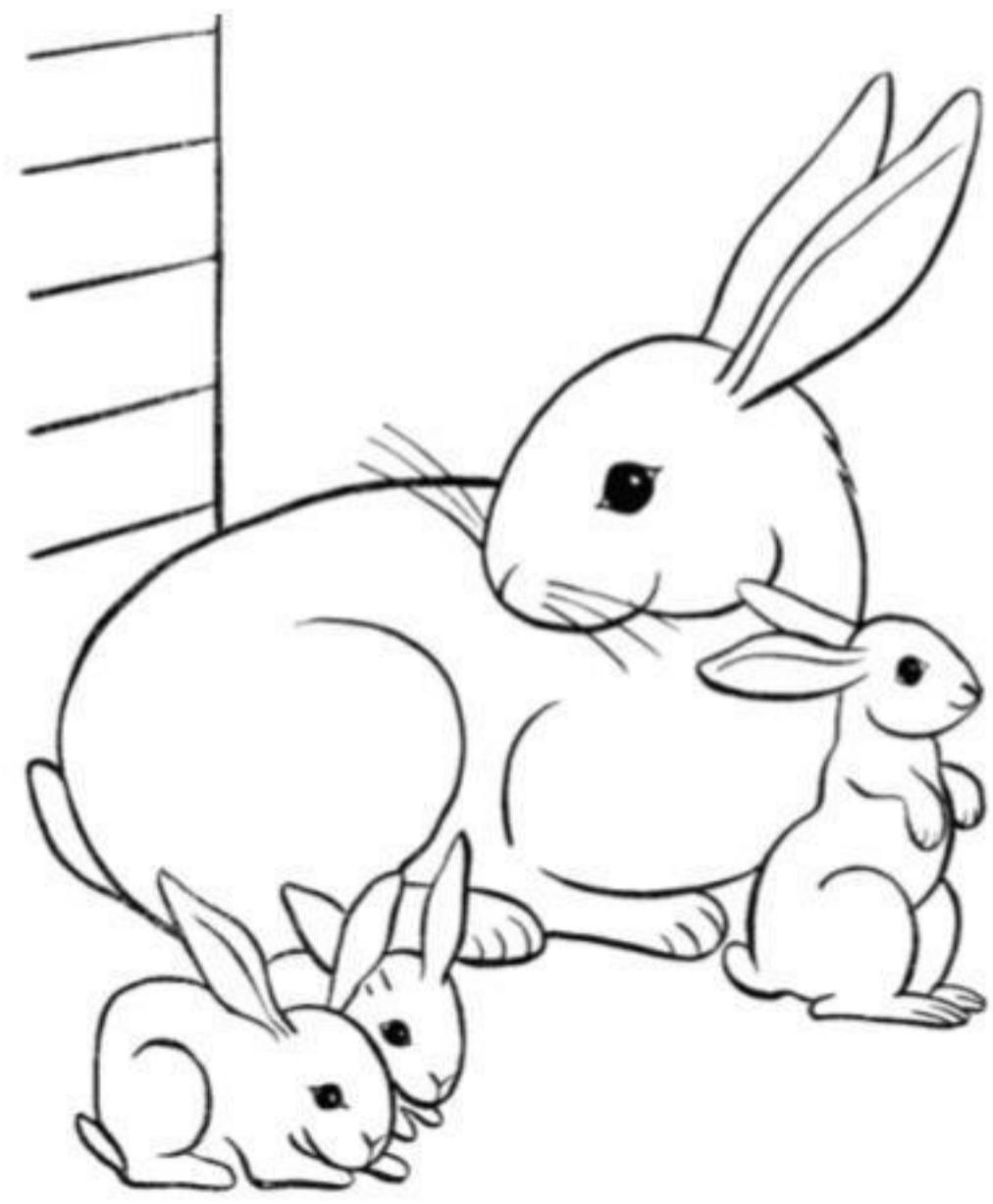
“అవును మీ వంశమంతా మాకు నమ్మకస్తులే. ఈ ద్రోహాని ఉరి తీయండి” అని భటులను పిలిచి అప్పజెప్పాడు.

“నిజమైన సేనాని అంటే నువ్వు వీర వర్గ” అంటూ ఆలింగనం చేసుకున్నాడు.

- కనుమ ఎల్లారెడ్డి, 93915 23027

తేడాలు పక్కన ఒకేలా కనిపిస్తున్న బొమ్మలో మూడు పులులున్నాయి. కానీ వాటిలో పన్నెండు తేడాలు ఉన్నాయి. అవి ఏంటో కనిపెట్టగలరేమో ప్రయత్నించండి చూద్దాం..!!

రంగులేద్దాం..!

పక్కన కనిపిస్తున్న
బొమ్మలో తల్లి
కుందేలు మూడు
పిల్ల కుందేళ్ళు బ్లాక్
అండ్ వైట్లో
ఉన్నాయి. వాణిని
ఏయే రంగులతో
నింపితే బొమ్ము
బాగుంటుందో
ప్రయత్నం
చేయగలరా..!!

దారేబి? పక్కన
కనిపి
స్తున్న బొమ్మ
లోని పాప
అడుకునే బొమ్మ
పడిపోయింది.
అది ఎక్కడ
ఉండో తెలుసు
కానీ ఎలా
వెళ్ళాలో దారి
అర్థం కావడం
లేదట..
మీరేమైనా దారి
కనిపెట్ట
గలరేమో
ప్రయత్నించండి..

చుక్కలు కలపండి?

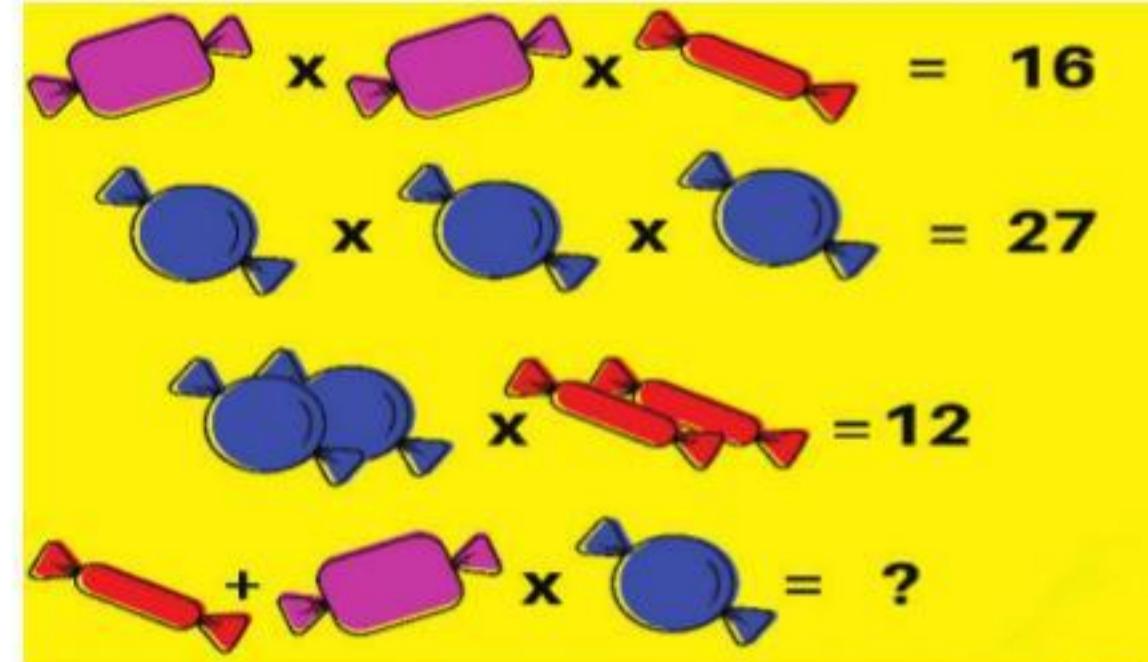
పైన కనిపిస్తున్న బొమ్మ ఆకారం పూర్తిగా
లేదు. వాటి స్థానంలో చుక్కలు అంకెలు
న్నాయి. అంకెల ఆధారంగా చుక్కలు
కలిపితే అందమైన ఏంజిల్ ఆకారం
వస్తుంది. ప్రయత్నించండి..!!

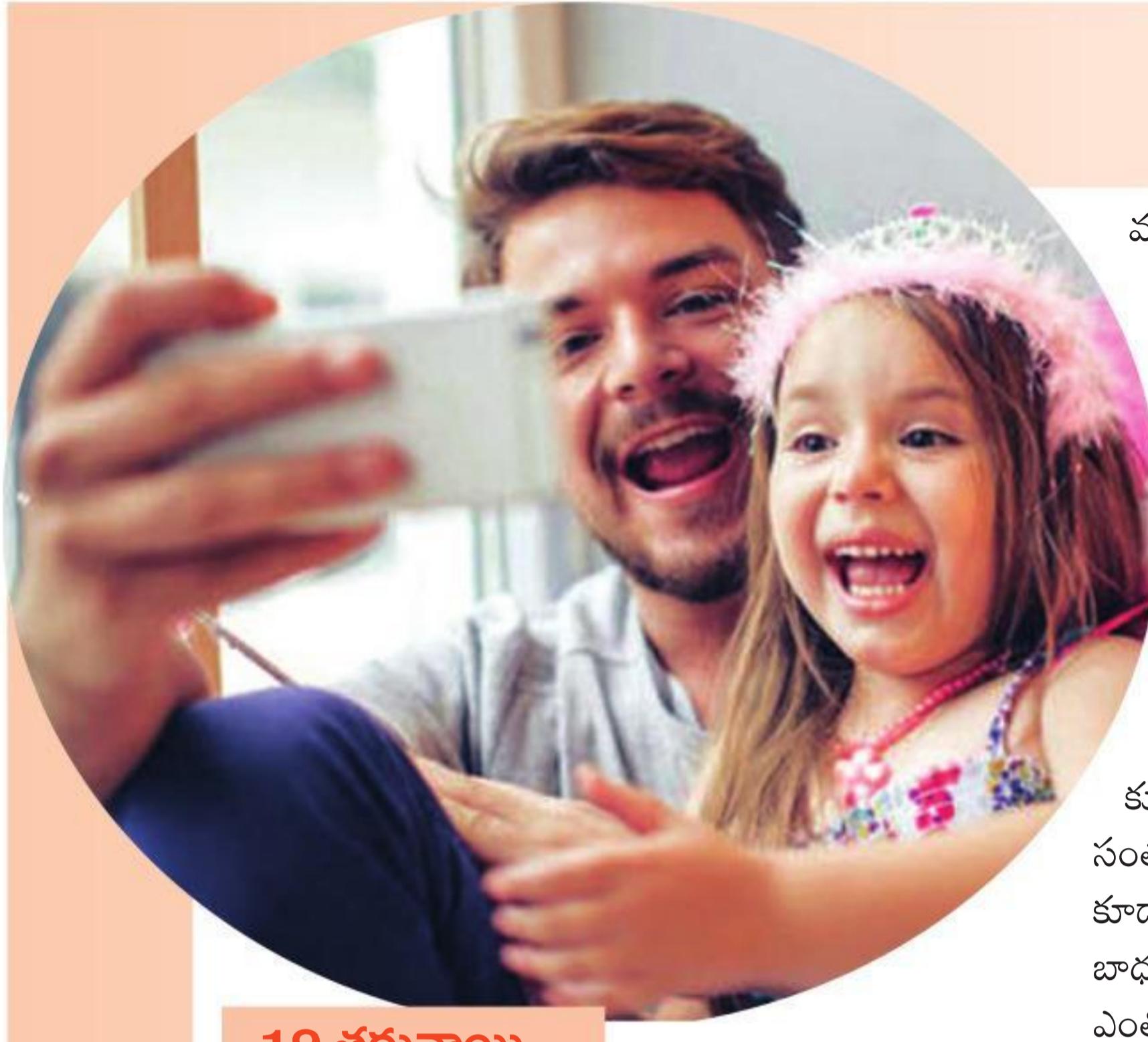
శుద్ధిగిలభర్ బుద్ధోడి తెలివి - 45

శరోజు పాదర్ను డే కదా,
మాకండరికీ ఎమెం
గిశ్శులు తెస్తున్నావు
న్నాన్న?
!@#\$?

లెక్క తేల్చండి కింద కనిపిస్తున్న బొమ్మలో
చాకెట్లు వాటి

విలువలున్నాయి. వాటి ఆధారంగా '?' దగ్గర
వచ్చే సమాధానం ఎంతనో చెప్పగలరా..!!

19 తరువాయి ...

సమాజం లో

స్త్రీలకు, పురుషులకూ ఉన్న

స్థానాలను అర్ధం చేసుకో వలసిన అవునరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఇప్పటికే ప్రతి విషయం లోనూ చిన్నతనం నుండి ఆడపిల్లలకు పరిమితులున్నాయి. “ఆవశ్యకతను గురించిన చైతన్యమే స్వాతంత్రం” అంటాడు ఏంగిల్స్ ...

సమాజంలో విలువలు

సాధారణంగా వాస్తవ విషయాలకూ, విలువలతో కూడుకున్న విషయాలకూ చాలా వ్యత్యాసం ఉంటుంది. విలువలు అన్న పదానికి అర్థం... సమయాన్ని, కాలాన్ని, స్థలాన్ని బట్టి మారుతూ ఉంటుంది. పితృస్వామిక సంస్కృతిలో తీవ్రమైన అణచివేత, అసమానతలూ ఉంటాయి. చరిత్రలో స్త్రీ సంస్కరణోద్యమాలు అనేకం జరిగాయి... ఈ క్రమంలో పురుషుని పాత్ర కూడా మారుతూ వచ్చింది. బాధ్యతలను పంచుకోవటం, కుటుంబసభ్యుల పట్ల సౌమ్యమైన.. సరళమైన స్వభావాన్ని కలిగి ఉండటం ఇవన్నీ పురుషుని జీవితంలోనూ భాగమయ్యాయి.

నాగరికతను గురించి విశేషిస్తూ ఏంగిల్స్ ఇలా అన్నారు “సామాజిక వికాసమే నాగరికత” నాగరిక సమాజం అంటే ఆదర్శపంతమైన స్వార్థరహిత ఉన్నత సమాజం... పితృస్వామ్యానికి ప్రాధాన్యతనిచ్చే సమాజంలో ఉన్నతత్వం బదులుగా స్వార్థం పెరుగుతుంది. నాగరిక సమాజంలో స్త్రీల పై పురుషుల పెత్తనం మరింతగా పెరిగింది. కుటుంబం మీద కూడా ప్రభావాన్ని చూపుతోంది.. ఒకప్పుడు ఉమ్మడి కుటుంబాలుండేవి. పెదనాన్నలు, పెద్దమ్మలు బాబాయిలు, పిన్నులు, అమృతమ్మలు, నానమ్మలు ఇలా కుటుంబంలో పెద్దా, చిన్నా అందరూ ఉండేవారు... పిల్లల బాగోగుల బాధ్యతలు ఉమ్మడిగా ఉండేవి. నేటి చిన్న కుటుంబాలలో ఈ వెనులుబాటు చాలా తక్కువగా ఉంది. దానికి తోడు మనది పూర్తి స్థాయిలో ఉన్న పెట్టుబడిదారీ సమాజం కాదు. బానిస, భూస్వామ్య, వలస వ్యవస్థల తాలూకు ప్రభావాలు కుటుంబాలపై తమ ప్రభావాన్ని స్పష్టంగా చూపిస్తున్నాయి. ప్రపంచికరణ తర్వాత కుటుంబ వ్యవస్థలో పెను మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి.

మధ్య తరగతి నిమ్న మధ్య తరగతి కుటుంబాలలోని స్త్రీలు సైతం తమ కుటుంబ పోషణ కోసం ఆధికంగా శ్రమించవలసి వస్తోంది.. బానిస, భూస్వామ్య సమాజాల లాగానే పెట్టుబడి దారుడు కూడా శ్రమను కారుచోకగా దోచుకోవటానికి స్త్రీలను ప్రోత్సహిస్తాడన్నది జగమెరిగిన సత్యం.. పురుషుని పరిస్థితి దీనికి భిన్నంగా ఏమాత్రం లేదు. దోషించి రూపం మారిందే తప్ప దోషించి మారలేదు అన్నది నుస్పష్టం.. కుటుంబాలలో దారుణమైన వైవిధ్యాలు, వైరుధ్యాలు ఉన్న మాట వాస్తవం.. నేటి ఆధునిక కాలంలో కుటుంబంలో తండ్రి పాత్ర అత్యంత ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంది.. పిల్లల పెంపకంలో తల్లితో పాటు తండ్రి కూడా ప్రముఖ పాత్రను పోషించవలసి వస్తోంది. కుటుంబ బాధ్యతలు సమానంగా మోయవలసి వస్తోంది. పురుషులలో ఎంతో మార్పు వస్తోంది ఒకప్పటిలా చాలా మంది లేరు. మారుతున్న కాలానికి తగినట్టగా వాళ్ళూ మారుతున్నారు. ఇది ఆహ్వానించదగ్గ పరిణామం.

తండ్రిని స్వార్థిగా తీసుకొని ఎదిగిన వాళ్ళు ఎంతో మంది ఉన్నారు. ఈ సమాజంలో ఆడపిల్లలను మొగపిల్లలతో సమానంగా పెంచిన తండ్రులున్నారు.

రండి... నాన్నల గొప్పతనాన్ని నలుదిక్కులా చాటుదాం... అతని త్యాగాలను కీర్తిస్తూ ధన్యవాదాలు తెలుపుదాం...!

❖❖

ఆ ఒక్కటీ...

ఎక్కడికి
వెళ్లినా ఆ
ఒక్కటీ అడక్కు
అంటున్నారు.
ఎట్లా
బతికేదిరో అని
వాపోయేడు

వాముప్రావు. బతకాలనే

బట్టకట్టాలని ఎవడికుండదు. వామునరావుకు కూడా బతకాలన్న ఆ ఒక్కటీ దొరకడం లేదు. అది దొరికితే కదా ఓ పూట తినీ ఓ పూట నీళ్ళు తాగి బతకొచ్చు.

ఆ ఒక్కటీ డబ్బులుంటే దర్జాగా కొనుక్కుని కాలర్ ఎగరేయవచ్చు కానీ డబ్బుతో ఆ ఒక్కటీ కొనే శక్తి వామునుడికి లేదు మరి. పిచ్చెక్కినట్టయ్యింది. వాముప్రావుకి దాని కోసం తిరిగి తిరిగి కాళ్ళఇయక చెప్పులున్నయి కనక అవి అరిగిపోయినయి. ఒకటి ఎలాగో దొరికింది. రెండవది గగన కుసుమం అయింది.

ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. ఈ లోకంలో డబ్బున్నవాళ్ళే అన్ని కొనుక్కు బతకుతారు, ఆ ఒక్కటీ కూడా. తను కొనలేడు ఆ ఒక్కటీ!

భయంతో బాధతో దిగులుతో నిద్ర పట్టడం లేదు వాముప్రావుకి. పీడకలలు పీక పట్టుకుంటున్నవి. మెదడు ఆలోచనల కీకారణ్యంగా మారింది.

(ప్రాణం ఖరీదు ఎవరు చెప్పగలు. పది లక్షలు పోసినా పేపెంటును శవంగా మార్చి ప్రాయ్క చేసి పంపిన డాక్టర్లు నిలదీశారు బంధువులు. నేను డాక్టర్లు, దేవుళ్ళి కాను. మా ప్రయత్నం మేం చేశాం అన్నాడు డాక్టర్. ఫోల్లుమంటూ వెళ్ళిపోయేరు జనం వాళ్ళ వెనక శవం.

వాముప్రావు ఆ పక్కనే నిలబడున్నాడు చేత్తో కత్తి పుచ్చుకుని. ఎదురుగ్గా ఎవడో వచ్చాడు ఎదుర్లోమ్ము విరుచుకుని. మంటెత్తిపోయేడు వాముప్రావు. కత్తి వాడి కడుఉలో గుచ్చి ప్రేపులు బయటకులాగి వికటాట్టపోసం చేశాడు. పోలీసులు రానే వచ్చారు. చేతులకి బేడీలు వేస్తుంటే ఆ డాక్టరు చంపితే వేయలేదేం బేడీలు అనడిగాడు అక్కసుతో.

డాక్టర్లకు ఎవరినైనా చంపే హక్కుంది. లక్షలు తీసుకుని

మరీ లక్షణంగా చంపి సారీ అని చచ్చినోడి మీద తెల్లగుడ్డ కప్పవచ్చు. నీకు లైసెన్సు లేదు. నువ్వు చావడం తప్ప చంపడానికి లేదు అంటూ వాముప్రావును ఈడ్సుకుపోయారు పోలీసులు.

అరే! ఇక్కడికెల్లా వచ్చాను అనుకున్నాడు వాముప్రావు. ఇక్కడ చాల చలిగా ఉందే అనుకుంటూ ఒణుకుతూ చుట్టూ చూశాడు తెల్లటి కొండలు మంచు కొండలు. అక్కడ ఒంటికాలు మీద నిలబడి కొండరు బాసింపట్టు వేసుకుని కొండరు ముక్కలు మూసుకుని కొండరు కనపడ్డారు. ‘ఎవరు మీరు బుములా, మునులా, సన్యాసులా’ అనడిగాడు వాముప్రావు. ఎవరమూ కాదోయి మనములమే మామూలు మనములమే. బతకాలనే కోరికతో ఇక్కడిదాకా వచ్చి తపస్సు చేస్తున్నాం

అన్నారు వాళ్ళు. ఈ చలికి గడ్డకట్టుకుపోతారు అయినా బతకడానికి తపస్సేమిటి? అన్నాడు వాముప్రావు విసుగ్గా.

నీకు తెలీదా? దాని కోసం. ఆ ఒక్కటీ కోసం. డబ్బులున్న వాళ్ళు భేషమ్గా కొనుక్కుంటున్నారు. ఆ ఒక్కటీ కాని మా దగ్గర డబ్బులైక ఒక్కటీ కోసం యిలా వచ్చి తపస్సు చేస్తున్నాం. ఉచితంగా యిస్తానన్నవాడు చేతులెత్తేఅడు పైవాడన్నా యిస్తాడేమోని వచ్చాం. రెండవ దాని కోసం గిలగిల్లాడుతున్నాం.

మీ పిచ్చి గానీ ఈ కలియగంలో దేవుడు ప్రత్యక్షం అవడు. రంభా ఊర్యాశులు మీ తపోభంగానికి ఇటు వైపు రానేరారు గడ్డ కట్టుకుపోతామన్న భయంతో. ఆ ఒక్కటీ కాక మరేదీ ప్రాణాలకు రక్షణ, నాకూ కావాలి కానీ తపస్సు చేసే ఓపిక లేదు దాని మీద నమ్మకమూ లేదు అని గాల్లోకి ఎగిరాడు వాముప్రావు.

ఎరువు రంగు సూరీడు ముఖానికి తెల్లటి పొడర్ అద్దుకుంటున్నప్పుడు వినవచ్చే శబ్దాలు మొదలయ్యాయి. వంకాయలు, బెండకాయలు, దొండకాయలు, ఉమాటా అనరుస్తూ తోపుడు బండీ వాడు రానే వచ్చాడు. అలవాతైన ఆ అరుపులకు వినడానికి వాముప్రావు చెపులు మిలిట్రీ జవాన్లల్లా స్టోగింగ్ నిలబడ్డయి.

టీకాలో... టీకాలు.. రకరకాల టీకాలు.. అన్ని రకాల టీకాలు. దేశిల టీకాలు.. విదేశి టీకాలు.. ఒక్క టోసు టీకాలు.. రెండు డోసుల టీకాలు.. టీకాలు.. టీకాలు.. వేస్తే జ్యారమూ ఇళ్ళు నొప్పులు రాని టీకాలు.. వేస్తే ఒళ్ళు నొప్పులు మాత్రమే వచ్చే టీకాలు.. వేస్తే వేసినట్టే ఉండని టీకాలు.. టీకాలో టీకాలు.. ధర తక్కువ మన్నిక ఎక్కువ!

జదేమిటిది? నే వింటున్నది నిజమేనా అనుకున్నాడు వాముప్రావు. కూరగాయల వాడు టీకాలమ్ముతున్నాడం చే చవగ్గానే ఉంటయి. కేజీ ఉల్లిగడ్డ రేటుకో కేజీ క్యాబేజీ రేటుకో వచ్చేస్తుయి అనుకున్నాడు.

ఆగు.. ఆగు.. టీకా బండీ ఆగు ఆగు వస్తున్నా అని వెలి కేకలు వేస్తూ మంచం మీద నుంచి దభేలుమని కిండపడ్డాడు వాముప్రావు ఆ ఒక్కటీ కోసం!

- చింతపట్ల సుదర్శన, 9299809212

వదకేళ 309 - సుధామ

	1		2		3			4
5			6	7				
		8			9			
10				11				
12				13			14	
			15					
		16		17				
18				19				

ఆధారాలు

అడ్డం

- 1. ప్రభాతవేళ (3)
- 3. సంధ్యాసమయం(4)
- 6. అటుగా విచిత్రం (3)

10. సంభాషణ సరళ సంబంధి (4)

- 11. వాయన మలము (4)
- 12. దమ్ము రోగం (4)
- 13. ఆగ్నిదేవని భార్య (4)
- 16. కువకువల్లో ఒకదాని ముందు వే (3)

18. శ్రీ కబళంతో మొదలు (4)

19. ధ్వని, చప్పుడు (3)

నిలువు

- 2. మర (2)
- 3. సావిత్రి చివరకు చచ్చిపోయింది (2)
- 4. చుట్టుల్లో ఒక రకం రావణపురితో (4)
- 5. పంక్తి (3)
- 7. తెడుతో బాటు పశుగ్రాసం (2)
- 8. రంజాన్ మాసంలో ముస్లిం సోదరులు పాటించేది (5)
- 9. నేటి సినిమాల్లో నవరసాల్లో ద్వీతీయం పేర కనబడే దాని తరఫ్ఫ! (5)
- 12. వృత్తి, ఉపాధినిచ్చేది (4)
- 14. చిరునామా (3)
- 15. మొండి (2)
- 16. కరగ్రహణం కోసం వరుడు కోరేది? పఠాభి పరిభాషలో (2)
- 17. చిన్నప్పుడు ఇది పోస్తే తెగ మాట్లాడే లక్షణం వస్తుందట! (2)

గమనిక

► సమీక్షకోసం పుస్తకాలు పంపే రచయితలు, ప్రచురణ కర్తలు రెండు ప్రతులు పంపించాలి.

► రచయితలే సమీక్షలు రాయించి పంపకూడదు.

► పుస్తకాల మీద సమీక్షలకు సంబంధించి సంపాదకులదే తుది నిర్ణయం. ఈ అంశంపై ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు, ఫోస్టల్లో సంప్రదింపులకు తావు లేదు.

చిరునామా : సోపతి, నవతెలంగాణ, ఆదివారం సంచిక, ప్లాట్ నెం.21/1, ఎం.పోచ్.భవన్, ఆజమాబాద్, ఇండప్రైయల్ ఏరియా, బాగ్లింగంపల్లి, ప్రైదరాబాద్-500020

వదకేళ- 308 జవాబు

1 పొ	పు	2 రం		3 మా	4 వి		5 కొ	6 ప
తి		7 కు	8 ల	సం	ఘూ	లు		సి
క	10 ల		త		త		11 స	డి
	12 వ	నై		13 ఆ	ము	ద	ము	
జూ	ణ			మ			15 ద్ర	ష్ట
	16 రా	జ	17 ధా	ని		18	యా	
బూ	జూ		రు		20 బీ		21 నం	22 ము
డి		23	ణి	24 వ	కా	డు		గి
ద	గు	ర		26 దా	రి		27 శు	భం

వదకేళ పజిల్సి పూర్తి చేసి కరెక్ట్ సమాధానాలు రాసి పంపిన వారి పేర్లు ప్రకటిస్తాం.

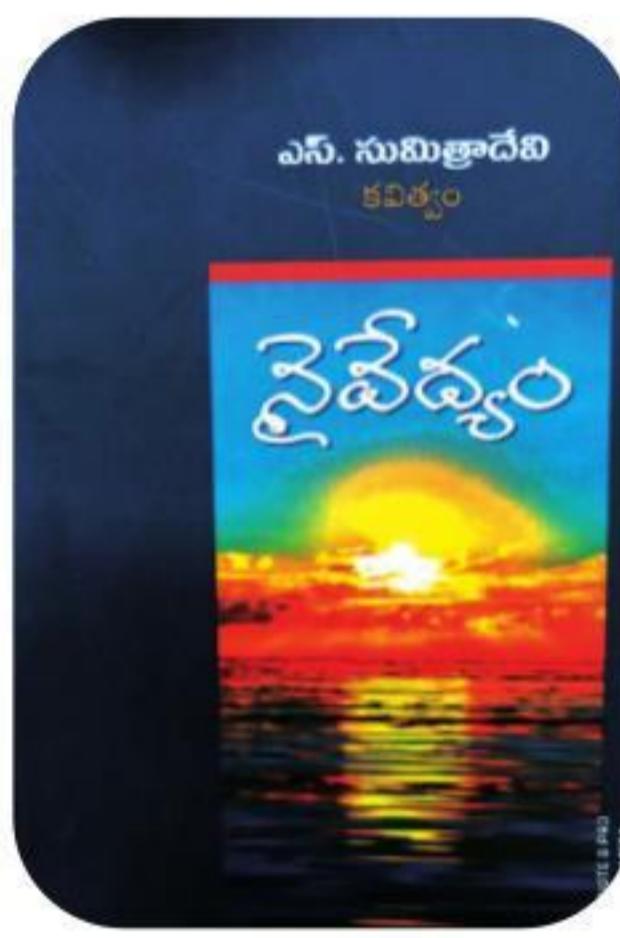
వస్తు వైవిధ్యం, సామాజిక స్వపూల కలయిక వైవేద్యం

ఎప్పుడయితే ఉమ్మడి కుటుంబపు / గూడు చెదిరిందో
మహిళ భద్రత ఎడారిలో / మంచు ముద్దయి పోయింది
అన్న వాక్యాలతో ప్రారంభించిన కవిత మనిషి ఆంతర్యం.
మాతృదేవతనీ విసురిస్తోంది / సహనంలో సీతాదేవిలా
శ్యాస్నావో / ఏరనారిగా విశ్వంబలతపై విరుచుకు పడతావో నీ
ఇష్టం అంటూ ముగుస్తుంది. ఇంతకంటే ఒక
మహిళకు, సమాజంలో ఒక (సింహ) భాగమైన
మహిళ ఇతరులకు దైర్యం ఏం చెప్పగలదు.

పైన చెప్పిన కవిత ఎస్.సుమిత్రా దేవి గారి
వైవేద్యం కవితా సంపటి లోనిది. ప్రస్తుతం
సమాజం ఒక వైరాశ్వరు భావనలో ఉండంటే
అతిశయోక్తి లేదు. ఇప్పుడేం కావాలో ఏం
చేయాలో కవయిత్రి స్వష్టంగా చెప్పింది.
“ఇప్పుడు ప్రవహించే చైతన్యం కావాలి.
జనజాగ్యతికి జీవం పోసే దివ్య హస్తాలు
కావాలి.. స్వార్థాన్ని తుత్తనియలు చేసే
విజ్ఞంభణ కావాలి. విశ్వవ్యాప్తమై సాగే శాంతి
గీతం కావాలి అంటూ ఉత్సేజపరుస్తుంది.

సుమిత్రాదేవి గారి కవిత్వం అంతా సమాజానికి హితం
చేప్పే విధంగా సాగుతుంది. వృత్తిరీత్యా ఉపాధ్యాయిని అయిన
ఆమె కవిత్వంలో ఎన్నో హితోక్కులు ఉన్నాయి. వస్తు వైవిధ్యం
సూచించే కవితలు కొన్ని ఉదహరిస్తాను. “నీ బిడ్డ నిన్ను
ప్రేమిస్తుంటే నువ్వు ఇచ్చిన ప్రేమకు అది బదులు / వాడు నిన్ను
ద్వాషిస్తుంటే నీ నిరాదరణ నీకు తిరిగి యచ్చేస్తున్నాడు
(ఆలోచించండి)

“ఒక్క క్షణం వినండి” అనే కవితలో ఇలా అంటారు
“ఉదయాన్నే మేతకు పోయే పక్కల్లా, చీమల బారుల్లా, సాగే స్త్రీ

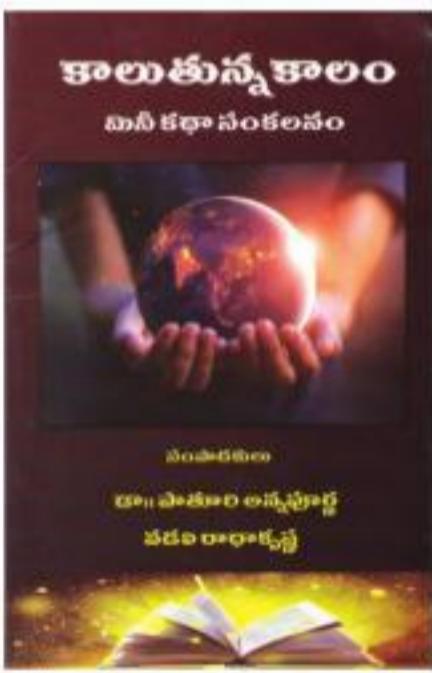
ప్రస్తానం, ఆఫీసుల నుండి రాజకీయాల నుమ్ములు
దాకా, ఇంతింతై విశ్వమంతై, కేర్నెంటర్లలో
గుండె సడిని వదలి వృధ్ఘాశమాల్లో బాధ్యతల బరువును విడిచి,
ఇంటి మందిరాన్ని, చీకటి గుహను చేసి, ఏమీ లేని ఆమెగా
విధుల బలిపీరానికి, కూపస్థమండూక స్థితి నుంచి బయలు
దేరుతున్న స్త్రీలను గురించి చెపుతూ వాళ్కు ఏం
కావాలో, ఏం చేయాలో కూడా చెపుతుంది.

“మాకు ఏ అందలాలూ వద్దు, సంస్కార
సమాజపు తాళం చెపి, మా వద్దనే
ఉండిపోయింది, ఒక్క అవకాశం ఇవ్వండి,
గుక్కపట్టిన శైశవానికి, మమతల
ఊపిరిపోయాలి, చీకటి నిండిన బాల్యానికి,
నవ్వుల వెలుగులు అద్దాలి” అంటూ వారికేం
కావాలో కూడా చెపుతున్నది. “సర్వ శక్తులను,
అశ్రితులకు అంకితం చేసి, అతివ ఆశించేది
కేవలం చిట్టికెడు చిరునవ్వు, పిడికెడు ఆనందం”
యివ్వమంటుంది.

ఇంతటి ఆద్రత, గాఢత, కలిగిన కవిత్వమే
కావాలి ఇప్పుడు. దాఢాపు ఎనష్టై కవితలున్న “వైవేద్యాన్ని”
పరితలకు పరిచయం చేయాలంటే మళ్ళీ అదోక
గ్రంథమవుతుంది. ఈ పుస్తకం వెలువరించిన సుమిత్ర గారికి
ధన్యవాదాలు.

(ప్రతులకు : యస్.సుమిత్రాదేవి, ఇం.నెం. 3-2-162,
విద్యానగర్, కొత్తగూడెం, భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లా -
507101. సెల్ : 7207550867)

- తాటికొండాల నరసింహరావు,
9885787250

కాలుతుస్తు కాలం (మినీ అందుకున్నాం

కథా సంకలనం),

సంపాదకులు : డా॥
పాతూరి అన్నపూర్ణ, వడలి రాధాకృష్ణ,
పేజీలు : 152, వెల : రూ. 150/-,
ప్రతులకు : వడలి రాధాకృష్ణ, ఐటీసీ
లిమిటెడ్, ఎప్షిడీ, చీరాల - 523157;
సెల్ : 99853 36444; డా॥

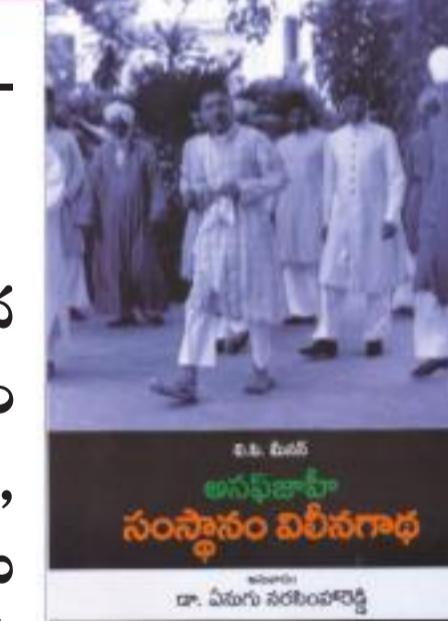
పాతూరి అన్నపూర్ణ, 1156 / 28-1, ప్రశాంతి నగర,
నవలాకుల గార్డెన్స్, నెల్లూరు -
524002; సెల్ : 9490230909

నా జాతి ప్రజల కోసం
నిలబడతా!, అనువాదం : కొత్తపలి
రవిబాబు, పేజీలు : 216, వెల :
రూ. -150/-, ప్రతులకు : మైక్రో
బుక్ హాస్, జలీల్పీధి, కార్ల్మార్క్

రోడ్డు, విజయవాడ - 520002.

అసఫ్జాహీ సంస్థానం విలీన గాఢ
(మూలం : వి.పి.మీనన్, అనువాదం : ఏనుగు నరసింహరెడ్డి, పేజీలు : 136,
వెల : రూ. 100, ప్రతులకు : ఏనుగు నరసింహరెడ్డి, 3-14-50, విజయలీ

కాలనీ, సహరా రోడ్, వనస్పతిపురం,
పైదరాబాద్ - 70, సెల్ : 8978869183

కచన మంజరి (కవిత్వం), రచయిత : మంజుల సూర్య, పేజీలు : 100,
వెల : రూ. 150/-, ప్రతులకు : నవతెలంగాణ బుక్పశాస్, అన్ని
ప్రముఖ పుస్తక దుకాణాలలో...

సీడలాంటి నాన్

నాన్ దేన్న పట్టించుకోడు,
మనకోసం ప్రతిక్షణం ఎంతగా తపిస్తుడో
మాసిన ఆ గడ్డన్ని అడిగితే తెలుస్తుంది!

నాన్ ఏ పనీ చేయడు,
జీవితంలో ఎంత అలిసిపోయాడో
ఆ మూడోకాలును అడిగితే తెలుస్తుంది!

నాన్ ఇంటికెప్పుడూ ఆలస్యంగా వస్తుడు,
ఇంట్లో లేకున్న ఇంటి గురించే తిరుగుతాడని
ఆ మోకాళ్ళనొప్పులను అడిగితే తెలుస్తుంది!

నాన్ ఏదీ బయటికి చెప్పుకోడు,
కడుపులో ఎన్నోన్ని బాధలు దాచుకుంటాడో
పెరిగిన ఆ పొట్టను అడిగితే తెలుస్తుంది!

నాన్నెప్పుడూ అందరికీ దూరంగా ఉంటాడు,
ఏ కష్టమొచ్చినా ముందుంటాడని
అరిగిన ఆ చెప్పులను అడిగితే తెలుస్తుంది!

నాన్కెప్పుడూ కన్నీళ్ళ రావు,
దుఃఖాన్ని దిగమింగిన గుండె ఎలాంటిదో
ఆ కంటిపొరను అడిగితే తెలుస్తుంది!

నాన్నెప్పుడూ లెక్కలు కడుతుంటాడు,

ఈ వారం కవిత్వం

ఆయన త్యాగం ఎలాంటిదో
రాలిన ఆ జుట్టును అడిగితే తెలుస్తుంది!

నాన్నెప్పుడూ అబద్దాలు చెప్పాడు,
మనం అర్థం చేసుకునేలోపు
చివరికవే నిజాలోతాయని తెలుసుకోలేకపోతాం!

ఎదడిగినా డబ్బుల్లేవు అంటాడు,
ఐనా అందరి కోరికలు తీరుతుంటాయి,
ఆయన మంత్రమేదో తెలుసుకోలేకపోతాం!

నాన్నెప్పుడూ కరినంగానే కనిపిస్తాడు
రాయిలా కనబడే మంచుపర్యతమని
చివరికిదాకా తెలుసుకోలేకపోతాం!

నాన్నెప్పుడూ పాతబట్టలే వేస్తుంటాడు,
అందరి నవ్వులే తనకు కొత్తబట్టలనుకునే
నాన్నగుణాన్ని తెలుసుకోలేకపోతాం!

మనమేం తప్పు చేసినా
నాన్ కోపం ఎప్పుడూ అమ్మ మీదే,
మన కన్నీళ్ళను అమ్మ కంటిలో చూస్తాడు!

జాన్ 20 పిత్తదినోత్సవ సందర్భంగా

- పుట్టి గిరిధర్, 9491493170

మన జీవననాడి నాన్

నాన్ ఓ బ్రహ్మ
జన్మతు కారణమవుతూ !

నాన్ ఓ స్నేహితుడు
చిన్ననాటి నుండి నీతో ఆడుకుంటూ !

నాన్ ఓ నిచ్చెన
ఎదుగుదలకు మెట్టు అవుతూ !

నాన్ ఓ గురువు
నిరంతరం జీవితపాఠాలు బోధిస్తా !

నాన్ ఓ మార్గదర్శకుడు
బ్రితుకుకు బంగారు బాట చూపుతూ !

నాన్ ఓ రక్షక కవచం
నీ ఒంటిని కనురెప్పులా కాస్తా !

నాన్ ఓ అనురాగ సింధువు
ఎన్నో స్వేదబిందులు చిందిస్తా !

నాన్ ఓ త్యాగజీవి
నీకన్నింటినీ ఇవ్వడానికి
తనెన్నింటినో కోల్పేతూ!

నాన్ పాలలో వెన్న
కడవరకూ తన కష్టాలను
నీకు కనబడక దాచేస్తా !

- సురేంద్ర రౌడ్, 9491523570

గట్ట రాధికా మోహన్ కవిత్వం - ఆమె తప్పిపోయింది

కవయిత్రి శీర్షికలో చెప్పిన ‘ఆమె’ తరతరాలుగా, రకరకాలుగా తప్పిపోతూనే ఉన్నది. ‘ఆమె’ నటించని పాత్ర లేదు. అన్ని పాత్రలన్ని ఆమె పాత్రతోనే మిచితపై సాగుతాయి. ఇక్కడ ఇంకా మనం ఇంకాస్త ముందుకెళ్లి మాటల్డాడుకుంటే ‘ఆమె తప్పిపోవటం’ ఇంకెన్ని సార్లో.

కవయిత్రి ఒక ట్రై యవ్వనంలో ఉన్నప్పుడు, వృద్ధాప్యానికి చేరువయ్యాక ఉన్న పరిస్థితులను ఈ ‘ఆమె తప్పిపోయింది’ కవితలోకి తీసుకొచ్చింది. తప్పిపోవటం అంటే ఇక్కడ కనుమర్గై పోవటం, దూరంగా వెళ్లిపోవటం కాదు. ప్రత్యేకించి జీవితాల్లోంచి తప్పించటం.

కవయిత్రి ట్రై వాదినా అనే సందేహం ఈ కవితా సంపుటిని చదువుతున్నంత సేపు కలగటంలో వాస్తవం లేకపోలేదు. ప్రత్యేకించి ఎక్కువ శాతం కవితలు ట్రైకి బాసటగా నిలిచినవే. ఈ కవితా సంపుటిలో ట్రై సంబంధిత కవితలను మినహాయించి మాటల్డాడినప్పుడు ‘ఆమె’ వివిధ రకాలైన అంశాలను కవిత్వం

సమాజంలోని దుశ్శర్యలపై కవయిత్రి స్వరమేమిటో, మార్గమేమిటో సృష్టంగా తెలుస్తుంది. ఇది ఈ కవయిత్రి తోలి కవితా సంపుటి.

వెంటాడే వాక్యాల్లోకి..

1. ఎంతెత్తు

సెట్టునైనా బుదుగరిచ్చి
శిటీకలో సంకనెక్కుటోడు
నాయినంచే ఇట్లుమేమో
పేమనంత ధారలోలే ఒలకబోత్తు
లొట్లను నింపేవి

(మానాయన: పేజీ 35)

నాన్నను గుర్తు చేసుకుంటూ రాసిన ఈ కవితలో ‘భూష’ ప్రత్యేకమైనది. కవయిత్రి నాన్న పేరుతో రాసినా కూడా ఇందులో ప్రతి గౌడ్ జీవితం కళ్ల ముందు మెదులుతుంది. చెట్లు పైకెక్కి కల్లును ఒంపుకొచ్చే తీరును కవయిత్రి ఈ వాక్యాల్లోకి తీసుకొచ్చిన తీరు ఆకట్టుకుంటుంది.

2. ఇక్కడ

మతాల తొడుగులుండవు
అభిమతాల గొడుగులుండవు

కులాల కంపలుండవు

కుళ్లు కంపలుండవు

ఆచారాల అపసోపాలుండవు

వెంటాడే
వాక్యాలు

(గ్రహమయం: పేజీ 66)

ఇవి గర్భంలో ఉన్న శిశువు గురించి తెలియజేస్తున్న వాక్యాలు. కులం, మతం, కుళ్లు, ఒకరి ఇష్టాన్ని ఇంకొకరు ఇష్టం లేకున్న ఆమోదించటం వంటివి ఈ భూమి మీదకోచ్చాకేనని గర్భంలో ఉన్నప్పుడు ఎటువంటి

కల్పణం ఉండదని కవయిత్రి చెబుతుంది. ఈ అడ్డుగోడలన్నీ మనుషులేర్పర్చుకున్నవేనని వాటిని నిలువరించాల్సి ఉండన్న విషయాన్ని ఇందులో బలంగా వ్యక్తికరిస్తుంది.

3. ఆమె నుదుట మొలిచిన

ఎర్రని సూర్యుడు
మబ్బుల్లో మాయమై
ఆమె కళ్లుల్లో చీకట్లను కురిపించాడు

(విభిరాశ: పేజీ 90)

కవయిత్రి భర్తను కోల్పోయిన ట్రై భాధనంతా ఈ కవితలో పట్టుకొచ్చింది. ఈ వాక్యాల్లో ఆ విషయాన్ని మార్కుంగా చెప్పటంలోని అభివృక్షిని సాధించింది. ఎర్రని సూర్యుడుని నుదుటిన పెట్టుకునే కుంకుమకు ప్రతీకగా, కళ్లుల్లో చీకట్లను కురిపించటాన్ని బాధక ప్రతీకగా తీసుకొని ఓ మంచి దృశ్య చిత్రాన్ని మన కళ్ల ముందుంచింది.

4. ఏ మతం చెప్పింది...?

ఈ వితంతు’ మతలబును
ఏ శాస్త్రం పలికింది...??
ఈ వింత వి‘తంతు’ విడ్డురాన్ని

(వితంతు: పేజీ 97)

వితంతువు పట్ల సమాజ దృష్టి కోణాన్ని ప్రశ్నించే విధంగా ఈ కవిత సాగుతుంది. వితంతుల విషయంలో జరుగుతున్న అన్యాయాలను మనం కుప్పలు తెప్పులుగా చదువుకున్నాం.

సతీసహగమనమనే ఒక హేయమైన చర్యను కూడా ఖండించాము. ఇప్పుటికిప్పుడు పరిస్థితులు కొంత మారినా ఇంకా వారి పట్ల ఉండే భావనలను తోలగించకోవాల్సిన అవసరము ఎంతో ఉన్నది. మారుతున్న పరిస్థితులతో పాటే వారు ఎదుర్కుంటున్న సమస్యలు కూడా అప్పేట్ అవుతున్నాయి. ఆ కోణంలో కవయిత్రి రాసిన ఈ వాక్యాలు బలమైనవి. ఈ వాక్యాల్లో శబ్దాన్ని ప్రయోగించిన తీరు ఆకట్టుకుంటుంది.

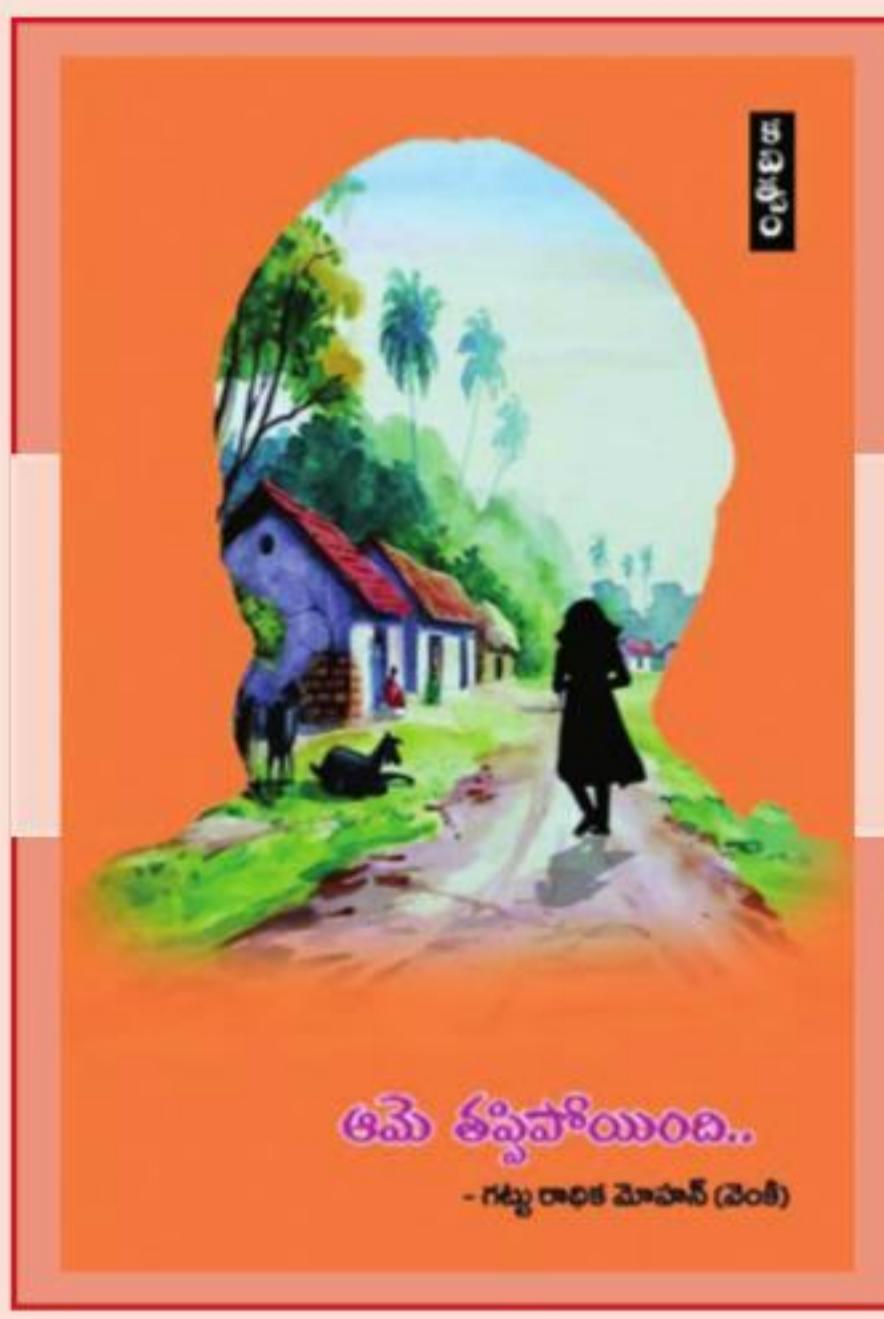
మొత్తంగా చూస్తే ఈ కవయిత్రికి సామాజిక దృష్టికోణం ఉన్నదని, ట్రై జీవితం పట్ల, సమస్యల పట్ల సృష్టమైన అవగాహన ఉన్నదని ఈ కవితలను చదివితే అర్థమవుతుంది.

రాబోయే సంపుటిలో ఇంకా బలంగా

రాయగలదన్న భర్తాసాని ఈ కవితా సంపుటి మనకిన్నంది. అందుకే అనుంటారు ప్రముఖ కవి అప్పుర్ “వోక బాధ్యత కల్గిన దేశియ ట్రై శైతన్యం” ఆమె కవిత్వమని.

- తండ హరీష్ గౌడ

8978439551

ప్రకృతి రమణీయం పాలక్కడ్ కోట

కేరళ అవగానే నీరు, పచ్చని ప్రకృతి, పడవలు బాగా గుర్తుకు వస్తాయి. వీటితో పాటు కొన్ని కట్టడాలు కూడా చాలితుకు

కలిగి ఉన్నాయి. అక్కడి కోటలలోని ఒకటే పాలక్కడ్ కోట. పురాతన కాలం నుంచి ఈ కోట ఉన్నప్పటికీ అందుకు సంబంధించి ఆధారాలు లేవు. కానీ కీ.శ. 1766 నుంచి ఈ కోట నిర్మించినట్లు ఈ ప్రాంత ప్రజలు నమ్మతారు. దీనికి రాజు పాలక్కడ్ అచ్చున్. 1790 తర్వాత ఈ కోట మైసూరు సుల్తాన్, బ్రిటీష్ వారి చేతుల్లో ఉండేది. 1900 తర్వాత ఈ కోటను స్థానిక కార్యాలయంగా ఉపయోగించారు. ఆ తర్వాత అనేక మార్పులు చోటుచేసుకోగా ప్రస్తుతం ఈ కోటలో పాలక్కడ్ సబ్ జైలు ఉంది.